

NIEUWS

uit het net

Ringactiviteiten **Zangvogels**

Colofon

Nieuws uit het net, jaarverslag 2021

Een uitgave van Ringgroep Stedendriehoek

Een samenwerkingsverband tussen ringers in de driehoek
Apeldoorn, Deventer en Zutphen

Redactie: Jeroen Kuipers
Eindredactie: Tineke Hirschler en Peter Zweedijk
Teksten: Steven de Bie, Gerard Boere, Gerard Bogaert,
Anne Buijtenhek, Wil Gerritse, Udo Hassefras en Remke
van Rijswijk, Hans Vlottes

Foto's kaft en binnenwerk: Steven de Bie, Mark van Boekel, Anne
Buijtenhek, Jeroen Kuipers, Dennis Maassen, Wouter Lebbink en
Remke van Rijswijk, Hans Vlottes

Ontwerp logo: Jeroen Kuipers
Design en opmaak: Jeroen Kuipers

De verschillende projecten zijn mede mogelijk gemaakt door VWG "De
IJsselstreek", VWG Zutphen, Alcedo Consultancy en bijdragen van de
ringers zelf in de projecten.

Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

Inhoud:

Vogelringgroep Stedendriehoek	Gerard Boere	1
VRS Olst	Anne Buijtenhek	9
VRS Eefde	Remke van Rijswijk	14
VRS Vorden	Gerard Bogaert	15
VRS ONG	Remke van Rijswijk	21
VRS Hackfort	Gerard Bogaert, Wouter Lebbink en Udo Hassefras	24
VRS Klarenbeek	Steven de Bie	30
VRS Apeldoorn	Hans Vlottes	36
Ring-Mus Brummen	Marcel Ruijs	43
VRS Oeken	Wouter Lebbink	47
VRS Hengforden	Wil Gerritse	51
Oeverzwaluwen Warken	Steven de Bie	55

Vogelringgroep Stedendriehoek; een overzicht van de ontwikkeling vanaf circa 2009 t/m 2021

Inleiding en achtergrond

Dit is de bewerkte en wat uitgebreidere tekst van de presentatie die ik op 2 november 2021 in Brummen heb gehouden voor een bijeenkomst van VRG Stedendriehoek. Daar waren vrijwel alle ringers, ringers in opleiding en assistenten van de verschillende projecten aanwezig, iets meer dan 20 personen.

De presentatie geeft een overzicht van de wijze waarop ik er bij betrokken raakte, hoe de huidige groep zich de afgelopen jaren ontwikkelde en waar projecten werden en worden uitgevoerd.

Eigen achtergrond als ringer.

Ik ben als ringer opgeleid in de periode 1967/1968 op Schiermonnikoog bij het Biologisch Station voor de veldwerkzomerkampen van o.a. de afdeling Diergeografie van Prof. Voous aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Daar werd onderzoek gedaan aan de trek van zangvogels maar is ook gestart met het vangen van steltlopers in de Waddenzee. Dat laatste was vooral bedoeld om inzicht te krijgen in de geografische herkomst van de steltlopers en het belang van de Waddenzee voor deze uit de Arctische streken afkomstige broedvogels. De discussie over inpoldering van delen van- of de hele Waddenzee was toen in volle gang.

Links het huidige Biologische Station op Schiermonnikoog; rechts in 1968 op Schiermonnikoog: midden met bril: Bé Speek en rechts met kijkertas: prof. Karel Voous.

De opleiding van ons als studenten werd door het toenmalige hoofd van de Ringcentrale/VT (toen nog gevestigd in Arnhem) gedaan: Bé Speek (overleden in 2016). Het Biologisch Station bestaat nog steeds en ook het ringstation is daar nog steeds actief. Verschillende betrokkenen bij de VRG De Stedendriehoek werken daar mee aan het ringen. In de periode 1971-1977 woonde ik op Vlieland en ringde ik professioneel steltlopers. In de jaren tachtig en negentig ringde ik, vanuit mijn toenmalige woonplaats Beesd, bijna wekelijks zangvogels in de Kooi van Herwijnen samen met de kooiker Hans van Heijningen (ook actief op Vlieland) en Ad Kooy (betrokken bij VRS Nebularia op Schouwen-Duiveland). Dat was een soort CES 'avant la lettre'.

Na een lange loopbaan in de nationale en internationale natuurbescherming met veel activiteiten waar ringwerk in voor kwam, ben ik in 2004 verhuisd van Beesd naar Gorssel en werd lid van de VWG De IJsselstreek.

Ik ringde toen al in Frankrijk, met een Franse vergunning en als onderdeel van het Franse CES onderzoek. Wij hadden van 2001-2014 een huis in het Dep. Nièvre en ik was lid van de Vogelwerkgroep van de Nièvre en leidde ook daar ringers op.

In overleg met het Vogeltrekstation (VT) is de Nederlandse vergunning in 2009 weer geactiveerd met een dringend verzoek van VT: graag ringers opleiden in de Achterhoek (er was geen enkele zangvogelproject daar!) en het opzetten van Ring-MUS en vooral CES stimuleren in droog struweel en bossen; 'er is geen enkele behoefte aan nog meer kleine karekieten...'

Het weer activeren van de vergunning vraagt nog enige uitleg. Er is namelijk een vrij lange periode geweest (o.a. jaren tachtig en negentig) dat het VT geen of nauwelijks ringvergunningen liet verstrekken. Dat ging tot 1995 rechtstreeks vanuit het Ministerie van CRM en later Ministerie van LNV, via de politie naar de ringer. In 1995 is die bevoegdheid overgegaan naar het VT. Het verwerken van de ringgegevens was lang grotendeels handwerk en de hoeveelheid gegevens kon men nauwelijks aan. Om die reden is ook het ringen van huismus en wilde eend lang verboden geweest. Dat leverde teveel terugmeldingen op.....

Toen ik het in de jaren negentig echt druk kreeg met mijn internationale werk en soms een derde van mijn tijd in het buitenland was heb ik in overleg met het VT mijn vergunning voorlopig in de ijskast gezet. Iemand anders kon dan weer een vergunning krijgen. Bij het begin van het ringwerk in 2002/2003 in Frankrijk was ik ook te weinig in Nederland om een fatsoenlijk CES of Ring-MUS project te doen. Eénmaal met pensioen en gestopt met consultancy werk was er meer tijd en wilde de directeur van het VT, Henk van de Jeugd, graag de vergunning weer activeren onder de al eerder genoemde voorwaarden.

Wat speelde er al omstreeks 2009/2010 aan ringactiviteiten in de regio

Er waren natuurlijk al ringprojecten gaande voordat er in 2010 vanuit de VWG De IJsselstreek actiever begonnen werd met projectonderzoek zoals Ring-MUS en CES.

- De CES van Hans Vlottes c.s. op de Meijntjes bij Terwolde functioneerde vanaf 1996 samen met andere projecten. Dat was al een constante factor toen andere projecten zich vanaf 2010 gingen ontwikkelen.
- Wil Gerritse had vanaf 1999 een CES op Hengforden en was sinds 1969 betrokken bij oudere projecten zoals de vinkenbaan op Fortmond, activiteiten van Jan Lensink en Jan Slont in Gorssel, Harm Vonk in Epe, nest-

kasten in Diepenveen (golfbaan).

- Kleinschalige mistnetactiviteiten van Wim Verholt o.a. in Gorssel en het oude NIOO nestkastenproject op Landgoed Dorth.
- Vanuit het door de VWG De IJsselstreek beheerde Ooievaarstation in Gorssel werden vanaf de jaren tachtig de jongen op nesten in de hele IJsselstreek geringd. Dat project loopt nog o.l.v. Ronald Groenink en Jeroen Kuipers. Het station zelf is al enkele jaren geleden gesloten.
- Er waren ook al roofvogel- en uilenringers actief van andere vogelwerkgroepen. Die richtten zich in de eerste plaats op nestjongen. Dat waren o.a. de fam. Nijenhuis uit Eefde en Stef van Rijn (VWG Lochem), Mary Mombarg (VWG Zutphen). In 2013 werd Anne Buijtenhek vanuit de VWG De IJsselstreek actief op dit gebied en in 2016 als coördinator van de Uilenwerkgroep van VWG De IJsselstreek. Geert van Dijk was voor uilen actief in de regio Veluwe.

Activiteiten begonnen in 2010.

Met mijn broer Wout ben ik in 2010 begonnen met het zoeken naar een vaste ringplek waar ook een CES kon worden uitgevoerd. Wout, en ook mijn schoonzoon Maurice Willemsen die later bij VRS De Haar actief werd, zijn door mij al in Frankrijk opgeleid. Zij kwamen in het najaar 2-3 weken als er flink kon worden gevangen.

Die vaste locatie werd uiteindelijk ONG. Dat stukje voormalige kapvlakte begon dicht te groeien, met een relatief lage struiklaag en bomen langs de randen.

Wout Boere bij de eerste netten op ONG in 2011

Wij hebben er in begin april 2010 banen gesnoeid voor de netten; jonge eikjes moesten wij laten staan van de opzichter. Het grote voordeel van de locatie is de geïsoleerde ligging en de ingang lag achter op het land van Wilfried Berends van boerderij 'De Rees' tegenover de ringplek. Van hem kregen wij toestemming om over zijn land te rijden. Netten konden blijven staan. Al eerder hadden wij toestemming van de jachthouder en toezichthouder van ONG: Bennie Brinkman Sr.

Vanuit de VWG De IJsselstreek werden in eerste instantie Gerard Bogaert en Jeroen Kuipers actief en in opleiding genomen door Gerard Boere met ondersteuning van Wil Gerritse en Wout Boere. Van het Vogeltrekstation kwam in die tijd het verzoek om de opleiding van Steven de Bie af te ronden. Hij woont in Klarenbeek en beschikt bij huis over een terrein dat groot genoeg was om een CES te beginnen. Steven was al in opleiding bij de VRS AW duinen. Dat alles leidde tot enkele projecten.

Jeroen Kuipers en Gerard Bogaert op de ONG locatie in 2011

Steven de Bie actief in Klarenbeek terwijl Gerard Boere toekijkt

Activiteiten per eind 2012

- Ring-MUS tuin Wout Boere in Eefde
- Ring-MUS tuin Gerard Boere in Gorssel
- CES ONG locatie door Gerard en Wout Boere plus de mensen in opleiding
- Ring-MUS tuin Gerard Bogaert in Vorden (in opleiding)
- CES op het terrein van Steven de Bie in Klarenbeek (in opleiding)
- Nestkastenonderzoek Landgoed Dorth door Wout en Gerard Boere met hulp van leden van de VWG De IJsselstreek: ringen van nestjongen (enkele honderden per jaar) en in de winter ringen van slapende vogels in de kasten
- Projecten van Hans Vlottes zoals de al lang lopende CES in de Meintjes en een Huismus RAS project in Apeldoorn. Ook het ringen van steenuilen was al een bestaande activiteit
- CES en RAS in Hengforden van Wil Gerritse (RAS voor de geelgors) en nestkasten op de golfbaan van Diepenveen (bonte vliegenvangers!) (NB RAS Geelgors en Ring-MUS zijn in 2018 gestopt door Wil)

Gerard Bogaert aan het ringen in Vorden

Nestkastcontrole op Dorth voor slapers

Ringlocatie Oude-en Nieuwe Gasthuis; het begin.

ONG ringplek (google-earth opname) met duidelijk zichtbaar de banen van de netten.

Op deze locatie, die sinds 2010 in gebruik is, is het ringwerk begonnen samen met broer Wouter Boere. Eerst met proefopstellingen ook in 2011, De start van een formele CES was in 2012 en is in 2021 voor het 10e jaar uitgevoerd. De locatie is nog steeds in gebruik. Vanaf 2015 is gebruik gemaakt van een serie van 3 hijsnetten met elk 2 twaalf meter netten boven elkaar. De stevige demontabele aluminium palen en alles wat er bij hoort, zijn ontworpen en vervaardigd door het bedrijf van Jan Doevendans in Groningen. VWG De IJsselstreek financierde de aanschaf. Hoewel een relatief klein en geïsoleerd gebied zonder grote aantallen in de CES-vangsten en daarbuiten ook niet altijd, is het gebied logistiek van een mooie eenvoud en gemak. Netten kunnen blijven staan, er is toezicht door de eigenaar van boerderij De Rees en de ingang ligt verborgen vanaf het land van de boer en niet aan de weg. Van de boer hebben wij toestemming met de auto over zijn land te rijden naar de ingang en dan ben je ook gelijk vlakbij de netten. Logistiek voor ons tweeën een ideale situatie.

De geïsoleerde ligging midden tussen intensief gebruikte landbouwpercelen geven het een karakter als een 'eiland' met de daarbij van toepassing zijnde theorieën van aantallen, doorstroming en wisseling van soorten.

Er is sinds begin 2020 een formele overeenkomst voor onbeperkt gebruik van een deel van het gebiedje met de Stichting Oude- en Nieuwe Gasthuis, één van de oudste stichtingen van Nederland en eigenaar van het ruim 400 ha grote landgoed.

Van boven naar beneden; installatie van de hijsnetten, bevroren opstelling en zakjes carousel

Ontwikkelingen vanaf 2011 tot halverwege 2021

In de periode 2011-2013 worden de opleidingen van Gerard Bogaert, Steven de Bie en Wout Boere helemaal afgerond tot gecertificeerde ringers met de al eerder genoemde projecten.

In 2014 begint de opleiding van Wessel Slob op verschillende locaties maar vooral ONG en Klarenbeek en in begin 2015 gevolgd door Remke van Rijswijk en wat later ook Anne Buijtenhek. Eind 2017 heeft Wessel zijn vergunning maar begint geen eigen project. Hij functioneert als 'vliegende keep' bij vooral ONG en Klarenbeek. Hij zal later ook elders gaan assisteren zoals op Vlieland wanneer ook Frank Majoor daar zijn diensten draait in het al lang lopende programma. Remke van Rijswijk en Anne Buijtenhek wachten dan op hun examen en het wordt voorjaar 2018 als zij slagen en hun vergunning ontvangen. Beide beginnen ook hun eigen projecten terwijl ze ook regelmatig bijdragen aan ONG.

- Ring-MUS Eefde (Remke van Rijswijk; Wout is inmiddels gestopt)
- CES Boxbergen/Olst in 2018 opgericht en proefgedraaid en in 2019 formeel begonnen (Anne Buijtenhek)

In de zomer van 2019 heeft Anne Buijtenhek haar examen roofvogels ringen gehaald en heeft ze 2 langlopende RAS projecten voor steen- en kerkuil overgenomen van de in 2018 overleden Jan van Dijk. Nu ringt ze adulte en pullen van steen-, kerk-, en bosuil in de gemeenten Olst/Wijhe en Deventer

In mei 2018 krijgen Steven de Bie en Gerard Boere een verzoek van het VT om Marcel Ruijs, een actieve vogelaar uit Brummen, in opleiding te nemen. Marcel had al veel ornithologische ervaring door zijn langdurige BMP werk voor SO-VON. Hij doet in 2020 examen en ontwikkelt de volgende activiteiten:

- Ring-MUS in Brummen
- Ondersteuning van CES Klarenbeek en CES ONG etc.
- Sinds 2021 proefgebied dat wij aanduiden als 'Stedendriehoek', op dringend verzoek van de landgoed beheerder

Inmiddels is de ringer Udo Hassefras, als medewerker van Natuurmonumenten regiohoofd voor de Achterhoek geworden en woonachtig in Vorden. Hij ontwikkelt, samen met Gerard Bogaert,

een mooie ringlocatie op Landgoed Hackfort. Een ontwikkeling waar al eerder met Gerard Bogaert over was gesproken om naast het Ring-MUS project in zijn tuin een CES te gaan doen in de buurt van Vorden in een bosachtige omgeving. Dat wordt dus CES-Hackfort.

In 2019 wordt daar en op ONG, Wouter Lebbink in opleiding genomen. Hij doet in 2020 examen en onderneemt de volgende activiteiten:

- Ring-MUS in Oeken (niet ver van Brummen)
- CES-Hackfort (samen met Gerard Bogaert en Udo Hassefras)

Begin 2021 meldt Mark van Boekel zich bij de VWG De IJsselstreek en ook voor de opleiding tot ringer. Dat wordt in eerste instantie ONG en verder Hackfort en andere projecten.

Ook in 2021 is Irene Kortebach door het VT door verwezen naar Steven de Bie en daar in opleiding gekomen. Zij is afkomstig van de groep van Hans Vlottes van De Meintjes in de buurt van Terwolde. Thijs ter Avest komt uit de regio Utrecht en kwam via een daar actieve ringer bij Steven de Bie. Thijs is nu woonachtig in de Achterhoek en is door Steven doorverwezen naar Udo Hassefras voor de verdere opleiding op Hackfort. Hij verwacht begin 2022 examen te kunnen doen.

Geert van Dijk van de groep van Hans Vlottes is ook klaar met de opleiding en wacht op zijn examenoproep. Hij ringde al jonge uilen maar zal dus ook een zangvogelvergunning krijgen voor o.a. de lopende CES op de Meintjes.

Verder beginnen heel binnenkort (de aanvragen zijn recent naar het VT en de Plaatsingscommissie verzonden) ook Dennis Massen en Daanjan Wisselink aan de opleiding. Dennis vooral bij Hackfort en Daanjan vooral bij Anne Buijtenhek en Wil Gerritse.

De zes personen die nu in opleiding zijn zullen in eerste instantie de bestaande projecten, met name de CES projecten, versterken in die zin dat er meestal dan 2 vergunningen per project zijn en vangdagen dus door kunnen gaan als er één zou uitvallen. Het is ook niet uitgesloten dat er wat dieper in de Achterhoek nieuwe projecten komen in met name droge bossen en struwelen. Dat is een habitat dat nog steeds slecht is vertegenwoordigd in de landelijke CES locaties. Er worden voorlopig geen mensen meer in opleiding genomen.

Tenslotte hebben de huidige projecten belangrijke ondersteuning van assistenten die niet direct een opleiding ambiëren als gecertificeerd ringer. Dat zijn Ada Krans, Ilona Bourgondien en Saskia Wannee; hun activiteiten wordt hieronder bij de huidige projecten weergegeven.

De stand van zaken per eind 2021 binnen VRG De Stedendriehoek

- CES De Meintjes waar Hans Vlottes, Irene Kortebach (in opleiding), Geert van Dijk (in opleiding) en Saskia Wannee, ook nestkast onderzoek doen, steenuilen ringen en een RAS voor de huismus uitvoeren in Apeldoorn

Hans Vlottes actief op de Meintjes

- CES Hengforden met Wil Gerritse. Hier assisteert Daanjan Wisselink regelmatig, maar ook anderen incidenteel. Wil Gerritse doet ook de tientallen nestkasten op de golfbaan in Diepenveen waarvan een hoog percentage wordt bezet door bonte vliegenvanger

Mistnetopstelling bij Hengforden

- CES Oude -en Nieuwe Gasthuis (ONG) met Remke van Rijswijk, Gerard Boere, Mark van Boekel (in opleiding) en regelmatig Ada Krans. Gerard Boere zal hier per 1 januari 2022 stoppen.

Hijsnetopstelling op ONG

- ES Klarenbeek met Steven de Bie, Irene Kortebach (in opleiding) en regelmatig Wessel Slob en Marcel Ruijs. Verder ringt Steven oeverwaluwen, holenduif RAS project en winter-RAS project houtsnippen (dazzle-netting)

Behalve mistnetten heeft Steven inloopkooien bij zijn vijver

- CES Boxbergen/Olst met Anne Buijtenhek vaak is Daanjan Wisselink (in opleiding) hier ook aanwezig en incidenteel anderen.

Een mistnetbaan bij Anne Buijtenhek

- CES Hackfort: Gerard Bogaert, Udo Hassefras en Wouter Lebbink met Dennis Massen (in opleiding) en Thijs ter Avest (in opleiding) alsmede Ilona Bourgondien ter ondersteuning. Vaak ook anderen.

Ringplek op het terrein van Landgoed Hackfort van Natuurmonumenten

- Proefproject CES 'Stedendriehoek' s.s. is in 2021 uitgevoerd op een locatie die wij hier nog niet bij name noemen. Het lijkt een hele geschikte locatie voor een CES met ten dele ook een natte omgeving. Actief waren daar Remke van Rijswijk, Marcel Ruijs en Steven de Bie.

Habitat voorbeeld van het proefproject met Steven de Bie en Marcel Ruijs in het terrein

- Er zijn een aantal Ring-MUS projecten actief in Eefde (Remke van Rijswijk), Vorden (Gerard Bogaert), Brummen (Marcel Ruijs) en Oeken (Wouter Lebbink). Verder heeft Hans Vlottes een RAS-mussen in Apeldoorn.
- Gesloten zijn de Ring-MUS projecten in Eefde in 2019 (aantal jaren actief) en Gorssel inclusief kippenhok locatie in 2021 (10 jaar actief).
- Het ringen van de jongen in de 60 nestkasten op Landgoed Dorth is na een aantal jaren gestopt evenals het controleren op slapers in de winter. Gebrek aan menskracht en de kosten

(grote aantallen ringen!) waren de aanleiding. Controle op slapers werd gedaan door met name Wout en Gerard Boere samen met Jacques Blaauw van de VWG De IJsselstreek.

Van boven naar beneden: Ring-MUS locatie Eefde, Vorden (met Gerard Bogaert) en het kippenhok in Gorssel (met Remke van Rijswijk en Wout en Gerard Boere)

Andere projecten in de periode 2010-2021

Er zijn verkenningen geweest naar andere goede ringplekken en soms is op een locatie ook geringd. Het gaat om: de bossen aan de Fliederweg in Gorssel, tuin Rustoordlaan in Eefde, Lazaruskolken in Wilp, Berkeloevers in Almen (steltlopers), Zanddepot Twentekanaal in Lochem, Ravenswaarden en de Gorsselse Hei. Maar geen van deze locaties heeft een structureel karakter gekregen veelal vanwege een hoge recreatiedruk.

Ringfonds voor VRG De Stedendriehoek

De VWG De IJsselstreek had al jaren een ringfonds van enkele honderden euro's. Dat was in eerste instantie bedoeld voor het ringen van de ooievaarsjongen maar soms werd ook materiaal voor bijv. Wil Gerritse daaruit gefinancierd. Het gaat dan vooral om de kosten van ringen en nieuwe netten. Toen de eerste nieuwe mensen waren opgeleid kon ook de start van andere projecten beperkt mede gefinancierd worden. Ook was er bijvoorbeeld voldoende geld bij de VWG De IJsselstreek voor de aanschaf van de hijsnetinstallatie die op de locatie ONG wordt gebruikt. Omdat de leden van de VRG De Stedendriehoek afkomstig zijn van twee direct betrokken vogelwerkgroepen, Zutphen en De IJsselstreek, is in goed overleg één Ringfonds voor de VRG opgericht. Er is een beleidsnotitie geschreven en criteria voor financiering vastgesteld. Het jaarlijks beschikbare bedrag kan variëren en was in 2021 € 1300,-. Ook voor 2022 is dat bedrag beschikbaar. Afgelopen jaar is het volledige bedrag gebruikt aan vooral netten, ringen, palen en eenvoudige geluidsapparatuur. Een commissie met 2 leden van elke vogelwerkgroep beoordeelt de aanvragen en besluit over de verdeling van het beschikbare budget. Voor 2022 zal het bedrag voor een fors deel worden gebruikt om mijn vang- en ringuitrusting over te dragen aan leden van VRG De Stedendriehoek.

VRS Kuinderbos.

Op verzoek van het VT heb ik vanaf 2015 ook nog meegewerkt aan het opzetten van een ringgroep in het Kuinderbos. Ik kwam daar toch heel regelmatig en ringde er vanaf 2014 in het bos en op het terrein van een voormalige boerderij, nu 2e huis van goede vrienden. Ik trad als mentor/opleider op voor een op te leiden ringer (er was al één gecertificeerde ringer) en een groep vrijwilligers. Met de steun van die vrijwilligers en ruime steun van Staatsbosbeheer, is er nu een goed lopende CES in het bos, een nestkastenproject en enkele andere gestructureerde projecten op nabijgelegen locaties,

Virus onderzoek en WoD certificaat in de VRG Stedendriehoek

De groep doet actief mee aan het verzamelen van bloedmonsters, veren, cloaca, teken etc. voor het landelijke virusonderzoek. De volgende personen hebben een WoD certificering: Hans Vlottes, Wil Gerritse, Gerard Boere (stopt per 1 januari 2022), Remke van Rijswijk, Wessel Slob,

Wouter Lebbink, Udo Hassefras, Anne Buijtenhek en Thijs ter Avest. Een huismus gevangen bij het kippenhok bleek in 2020 besmet met Usutu virus. Misschien moeten daar 1-2 keer per jaar huismussen bemonsterd worden. In 2020 en 2021 is meegedaan aan het muggenonderzoek van het programma 'Health Care' van Leiden en Wageningen waarbij in de periode eind juli - begin oktober elk weekend een professionele muggenval gedurende 24 uur operationeel was op ONG.

Van een merel wordt een bloedmonster verzameld.

De professionele muggenval met vergistende melasse als lokstof in werking op ONG;

Tenslotte

Op 2 november 2021 is de hele groep, een enkeling was verhinderd, bijeengekomen in Brummen om ook nader kennis te maken want sommigen hadden elkaar nog niet eerder ontmoet. Daar is gesproken over de projecten, opleiding, financieren, etc. Ook is toen voorgesteld dat er voor VRG De Stedendriehoek een stichting zal worden opgericht om onderlinge samenwerking, financiële en technische zaken te structureren. Steven de Bie, Anne Buijtenhek, Wil Gerritse en Thijs ter Avest zullen een voorstel daartoe voorbereiden. Ik had al eerder aangekondigd dat ik zou stoppen per 1 januari 2022 en mijn redelijk omvangrijke ring-vang etc. uitrusting voor een relatief gering bedrag, wilde overdoen aan VRG De Stedendriehoek, dat proces is nu gaande. Verder heb ik de hele groep uitgenodigd om op 17 februari 2022 in Gorssel een presentatie bij te wonen over mijn ringersverleden met Vlieland, Kooi van Herwijnen, Frankrijk, Noord- en Zuid-Siberië, Israël en Australië. Met koffie en appel/kruimeltaart en na afloop het gebruikelijke drankje en hapje op onze uitnodiging.

Vogelringstation Olst

VRS Olst

In 2021 zijn er voor het derde jaar op rij vogels geringd ten behoeve van één van de gestandaardiseerde broedvogel-ringprogramma's van het Vogeltrekstation, het Constant Effort Site programma (CES).

Het doel van de vogelringbaan is het op verantwoorde wijze vangen en ringen van vogels ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, gecoördineerd door het Vogeltrekstation, en voor het genereren van kennis voor de bescherming van vogels in het algemeen.

De locatie is gevestigd in het typische Sallandse coulissenlandschap, in een semi-agrarisch gebied met oude bosstruwelen. De helft van het terrein waar de netten staan is in ontwikkeling van grasland naar struweel. De natte zomer heeft het terrein goed gedaan en de nieuwe aanplant begint te groeien.

Dit is ook terug te zien in de vangsten in dat deel van de netopstelling. Er wordt gevangen met een netopstelling van 12 netten met een totale lengte van 140 meter.

Tabel 1. Vangdata en vangsten tijdens CES-project

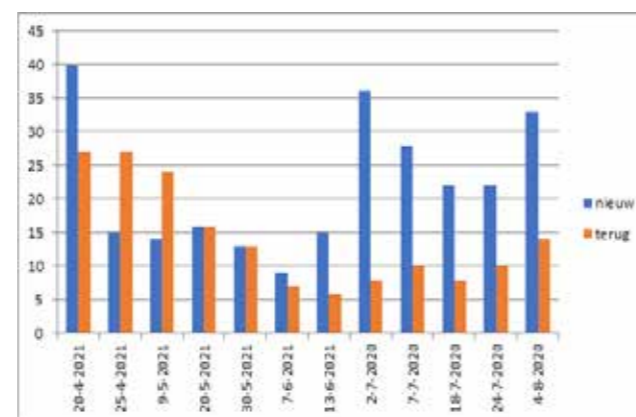
CES periode	Vangdatum	Nieuw	Terug	Totaal	
1	13 apr t/m 23 apr	20-4	40	27	67
2	22 apr t/m 03 mei	25-4	15	27	42
3	02 mei t/m 13 mei	9-5	14	24	38
4	12 mei t/m 23 mei	20-5	16	16	32
5	22 mei t/m 02 jun	30-5	13	13	26
6	31 mei t/m 12 jun	7-6	9	7	16
7	11 jun t/m 22 jun	13-6	15	6	21
8	20 jun t/m 02 jul	2-7	36	8	44
9	01 jul t/m 12 jul	7-7	28	10	38
10	11 jul t/m 23 jul	18-7	22	8	30
11	21 jul t/m 02 aug	24-7	22	10	32
12	01 aug t/m 13 aug	4-8	33	14	47
Totaal			263	170	433

Sinds 2021 is Daanjan Wisselink een vaste aanwinst van de ringbaan geworden. Hij zal in 2022 beginnen als aspirant-ringer en starten met zijn opleiding tot ringer.

CES-project

In onderstaande tabel staan de totale vangsten en vangdata gedurende het CES-project in 2021. In totaal zijn er 433 vogels gevangen, waarvan 263 nieuwe vangsten en 170 terugvangsten. In totaal werden er 23 soorten gevangen.

Figuur 1. Vangdata en vangsten tijdens CES-project in diagramvorm

Tabel 2 geeft de soortenlijst weer van het CES-project sinds de start van het project in 2019. Er zijn 20% meer vogels gevangen in 2021 ten opzichte van 2020.

Deze locatie heeft gemiddeld een hoog terugvangstpercentage. In 2020 was dit +/- 39% t.o.v. 36% in 2019. Dit jaar wederom een terugvangstpercentage van 39%.

De top drie van meest gevangen soorten tijdens de CES waren de koolmees, de zwartkop en de pimpelmees. De koolmees en pimpelmees werden in 2021 opvallend meer gevangen dan voorgaand jaar. In het terrein zijn meer nestkasten geplaatst met diverse openingen, de mezen zullen hier hun voordeel mee gedaan hebben.

De tjiftjaf deed het minder goed dit jaar, vermoedelijk heeft het koude voorjaar hier een rol in gespeeld. Ook de boomkruiper en boomklever lieten zich opvallend minder vangen. Ook kan het zo zijn dat deze soorten minder in de nabije omgeving hebben gebroed, waardoor ze dan minder snel gevangen worden.

Gekraagde roodstaart

Tabel 2. Soortenlijst CES-project 2019-2021

Soort/Jaar	2019	2020	2021	Totaal
Appelvink	1	0	0	1
Bonte vliegenvanger	6	11	9	26
Boomklever	6	1	0	7
Boomkruiper	12	8	2	22
Fitis	1	0	1	2
Gaai	1	1	4	6
Geelgors	0	0	2	2
Gekraagde roodstaart	0	0	2	2
Glanskop	3	6	1	10
Grasmus	0	1	0	1
Grauwe vliegenvanger	1	0	1	2
Groene specht	1	0	0	1
Groenling	3	1	0	4
Grote bonte specht	21	13	15	49
Goudvink	1	0	0	1
Heggemus	14	13	8	35
Huismus	5	3	8	15
IJsvogel	2	4	0	6
Kleine karekiet	0	1	0	1
Koolmees	200	67	117	384
Merel	23	31	28	82
Pimpelmees	20	16	38	74
Putter	0	2	2	4
Roodborst	54	31	40	125
Spreeuw	3	4	5	12
Staartmees	2	0	0	2
Tjiftjaf	10	19	8	37
Tuinfluitier	4	5	4	13
Vink	21	10	13	44
Winterkoning	20	23	19	62
Zanglijster	18	16	13	47
Zwartkop	90	73	93	256

Totaal	543	360	433	1335
Aantal nieuw	350	219	263	832
Aantal terug	193	141	170	504

% Terugvangst	36%	39%	39%
Aantal soorten	27	24	23

Vangsten buiten CES-periode

In onderstaande tabel staan de totale vangsten en vangdata buiten het CES-project. In totaal zijn er bij 4 vangdagen 418 vogels gevangen, waarvan 250 nieuwe vangsten en 168 terugvangsten. In totaal werden er 19 soorten gevangen.

Tabel 4. Vangdata en vangsten buiten CES-project

Datum	Nieuw	Terug	Totaal
23-3-2021	19	9	28
10-11-2021	84	37	121
22-11-2021	67	62	129
19-12-2021	80	60	140
Totaal	250	168	418

Er zijn in 2021 vier nieuwe baansoorten gevangen. We mochten een geelgors, een keep, een middelste bonte specht en gekraagde roodstaarten welkom heten.

De ijsvogel is helaas in 2021 niet gevangen. Steevast kwamen er afgelopen jaren ijsvogels vissen in de poel, maar vermoedelijk heeft ook hier de koude februari maand zijn tol, althans hier, geest. Hopelijk zien we ze in 2022 weer terug

Keep

Overige ringvangsten

Dit jaar is er naast het mistnettenproject ook geringd voor diverse nestkastprojecten.

Op de golfbaan in Diepenveen is er assistentie verleend en zijn er in 9 nestkasten 50 jonge bonte vliegenvanger geringd.

Op eigen erf broedt er voor het 4e jaar op rij een koppel torenvalken. In 4 jaar tijd hebben ze al 21 pullen grootgebracht.

Voor het 3e jaar op rij heeft een koppel hollenduiven in de kerkuilenkast gebroed, in totaal zijn er 5 pullen grootgebracht. Opvallend is dat ze meermaals per jaar een broedsel starten, maar 'maar' 1 broedsel grootbrengen. Wouter Lebbink heeft de 2 pullen van dit jaar geringd.

Voor het uilenringwerk wordt er in de gemeente Deventer en Olst-Wijhe de adulte en jonge uilen geringd. Details van de uilenvangsten en monitoring zijn terug te lezen in de jaarverslagen van de uilenwerkgroepen van VWG De IJsselstreek voor de gemeente Deventer en IVN De Grutto voor de gemeente Olst-Wijhe.

Tabel 6. Overige ringvangsten Anne Buijtenhek.

Soort	Aantal	Datum	Locatie
Bonte vliegenvangers	50	6-6	Golfbaan Diepenveen
Torenvalk	5	17-6	Eigen tuin
Hollenduif	2	6-9	Eigen tuin
Bosuil	5	maart	Deventer e.o.
Steenuil	82	mei - juni	Deventer e.o.
	91	mei - juni	Olst-Wijhe e.o.
Kerkuil	38	juli - augustus	Deventer e.o.
	81	juli - augustus	Olst-Wijhe e.o.

Totale vangst VRS Boxbergen

Onderstaande tabel geeft de soortenlijst van het gehele jaar aan, er wordt een onderscheid gemaakt tussen de vangsten in het voor- en najaar en het CES-project.

Buiten de CES-periode is er 4 keer gevangen. Hierbij zijn in totaal 418 vogels en 19 soorten gevangen, waarvan 250 nieuwe vangsten en 168 terugvangsten. Hier was wederom de koolmees die het meest is gevangen, gevolgd door pimpelmees en merel. Vooral het aantal nieuwe pimpelmezen waren in heel het land opvallend dit najaar, zo ook in Olst.

Buiten de CES-periode is er gebruik gemaakt van soort-specifiek geluid en voer om vogels aan te trekken. I.v.m. een blessure is er na de CES niet meer gevangen tot november. Het hoogste aantal soorten op één vangdag was 140 vogels op 19 december.

Tabel 5. Totale vangsten van 2021

Soorten	Periode Voorjaar		Periode CES		Periode Najaar		Totaal 2021		Totaal	TV %
	Nieuw	Terug	Nieuw	Terug	Nieuw	Terug	Nieuw	Terug		
1 Bonte Vliegenvanger			9				9	0	9	0%
2 Boomklever					5	6	5	6	11	55%
3 Boomkruiper	2		1	1			3	1	4	25%
4 Fitis			1				1	0	1	0%
5 Gaai			4		2		6	0	6	0%
6 Geelgors			1	1			1	1	2	50%
7 Gekr. Roodstaart			2				2	0	2	0%
8 Glanskop	1		1		3	2	5	2	7	29%
9 Gr. vliegenvanger			1				1	0	1	0%
10 Grote bonte specht			10	5	1	1	11	6	17	35%
11 Goudhaan					1		1	0	1	0%
12 Heggemus	2		4	4	3	1	9	5	14	36%
13 Huismus			7	1	2	1	9	2	11	18%
14 Keep					1		1	0	1	0%
15 Koolmees	1	5	50	67	99	109	150	181	331	55%
16 Koperwiek					1		1	0	1	0%
17 Merel	1		18	10	8	3	27	13	40	33%
18 Middelste bonte specht					1		1	0	1	0%
19 Pimpelmees	8	2	20	18	93	31	121	51	172	30%
20 Putter			2				2	0	2	0%
21 Roodborst	1		27	13	4	2	32	15	47	32%
22 Spreeuw			5				5	0	5	0%
23 Staartmees	1	1					1	1	2	50%
24 Tjiftjaf	1		5	3			6	3	9	33%
25 Tuinfluiter			4				4	0	4	0%
26 Vink	1		10	3	6	1	17	4	21	19%
27 Winterkoning		1	10	9	1	2	11	12	23	52%
28 Zanglijster			9	4			9	4	13	31%
29 Zwartkop			62	31			62	31	93	33%
Totaal	19	9	263	170	231	159	513	338	851	40%
Totaal (N+T)	28	433	390	851						
Aantal soorten	10	4	23	14	16	11	29	17	29	

Terugvangsten van andere (ring)locaties Dank

Zo hoog dat het terugvangstpercentage op de eigen ringbaan is, zo weinig terugmeldingen er zijn geweest van andere locaties of ringbanen. Opvallend is dat, op één na, alle terugmeldingen ook van zeer dichtbij de ringlocatie waren. Er waren dit jaar geen buitenlandse terugmeldingen.

Ik bedank iedereen die in 2021 persoonlijk heeft meegewerkt aan het ringwerk en onderhoud van de ringbaan. Ook bedank ik Vogelwerkgroep De IJsselstreek en Vogelwerkgroep Zutphen voor de financiële steun.

Tabel 7. Terugvangsten andere locaties

Ringnummer	Soort	Ringdatum	Ringplaats	Gevonden op	Plaats	Afstand / km	Omstandigheden
L548688	Merel	8-11-2020	Boxbergen, Olst	28-2-2021	Olst	0,1	Tegen raam gevlogen
BJ44957	Zwartkop	21-6-2020	Boxbergen, Olst	31-3-2021	Surhuizum	96	Gecontroleerd
BJ45120	Bonte vliegenvanger	20-4-2021	Boxbergen, Olst	22-4-2021	Olst	2	Tegen raam gevlogen
BJ44911	Zwartkop	26-4-2020	Boxbergen, Olst	20-4-2021	Terwolde	7	Gecontroleerd Hans Vlottes
Y114572	Koolmees	18-10-2021	Wesepe	10/22-11-2021	Boxbergen, Olst	2	Gecontroleerd
Y114617	Koolmees	15-11-2021	Wesepe	22-11-2021	Boxbergen, Olst	2	Gecontroleerd

Zoönose onderzoek

In oktober heb ook ik na een praktijk – en theoriecursus een ontheffing voor dierproeven mogen ontvangen door de NVWA om de vogels te kunnen bemonsteren.

Voor het onderzoek naar diverse ziektes die door muggen, teken of vogels worden overgebracht op mens of dier zijn dit jaar bij 17 vogels bloed-, keel- en cloacamonsters verzameld. De monsters werden beoordeeld door het Erasmus M.C. en waren allen negatief.

Middelste bonte specht

Vogelringstation Eefde

Ringverslag Eefde 2021

2021 was het vierde jaar van het RingMUS-project in mijn tuin in Eefde. Met 34 meter net ongeveer elke 14 dagen 6 uur gevangen, in totaal 140 uur. Gemiddeld 2,7 vogels per uur. In de zomer is het rustig, op 24 juni en 8 juli stonden de netten 6 uur open voor het vangen van 2 vogels per dag. In de winter, als er gevoerd wordt, is er meer te doen. Topdagen waren 10 januari en 10 december, met 44 en 50 vogels.

Zoals elk jaar heb ik voornamelijk kool- en pimpelmezen gevangen. Vier jaar vangen leert dat er in die tijd 438 koolmezen, 272 pimpelmezen, 30 merels en 16 boomklevers ongeringd het net in vlogen.

In tegenstelling tot vorig jaar dit jaar geen goudhaan, koperwiek, zwarte mees, zanglijster. Wel grote bonte specht, sijs, keep en ekster. En weer ontsnapte de sperwer voordat ik bij het net was. Een bijzonder vangst was een staartmees die ik in november 2018 heb geringd, ANT 919. Drie weken later kwam ANT 917 in het net, óók van november 2018. De terugvangsten waren meestal 'eigen' vogels. Slechts 2 vogels van elders: een pimpelmees uit Almen en een koolmees uit Brummen. De oudste terugvangst was een koolmees, geringd als eerstejaars in augustus 2018, teruggevangen in maart 2021. Koolmees BE24200 is misschien wel ouder. Hij was op 9 maart 2020 geringd als +2 kj.

Naast ringen, meten en wegen heb ik van 6 merels, 2 zwartkoppen, 1 roodborst, 1 koolmees en 1 ekster bloedmonsters en keelwabs afgenomen voor het zoönose-onderzoek.

Glanskop

Tabel 1. Vangsten Eefde 2021
138,5 uur gevangen met 34 meter net

Ringvangsten VRS Eefde 2021			
Soort	Nieuw geringd	Terugvangst	Totaal
boomklever	4	6	10
boomkruiper	2	0	2
ekster	1	0	1
glanskop	3	2	5
groenling	2	0	2
grote bonte specht	2	1	3
heggenmus	2	1	3
keep	1	0	1
koolmees	105	61	166
merel	6	6	12
pimpelmees	73	46	119
roodborst	7	4	11
sijs	1	0	1
staartmees	3	6	9
tjiftjaf	3	0	3
vink	12	0	12
winterkoning	4	1	5
zwartkop	10	3	13
totaal	241	137	378

Groenling

Vogelringstation Vorden

Inleiding

Vanaf 2012 is er een ring-MUS project aan de Overweg in Vorden. De opstelling van de mistnetten is in twee delen. Het ring-MUS project is in de tuin en daar worden drie netten gebruikt van bij elkaar 39 meter (net nr. 1, 2 en 3). Er wordt in de tuin geen vogelgeluid gebruikt om de vogels te lokken. Vanaf 2013 is op enige afstand van de tuin, achter de paardenbak, een zelf aangeplant bosje in gebruik genomen om meer vogels te kunnen vangen. In het bosje mogen de vogels wel met geluid gelokt worden. Het aantal meters net in het bosje is maximaal 57 meter, net 4 t/m 8. In 2021 heb ik met 3 aspiranten geringd, n.l. Wouter (nu zelfstandig ringer), Mark en Dennis. 2021 was met 840 gevangen vogels over 28 verschillende soorten een gemiddeld jaar, maar duidelijk minder dan 2020.

Netopstelling ringmus Overweg 1 Vorden

Resultaten 2021

De tuin is het ring-MUS project (RM061), 39 meter mistnetten, er is 20 keer gevangen, de vangtijd is minimaal 6 uur per keer (zie bijlage 1). In totaal ruim 121 uur gevangen. Het bosje kon gelijktijdig gebruikt worden als er minimaal 2 mensen aanwezig waren. Het bosje had in 2021 24 vangdagen en totaal 134 vanguren (zie bijlage 2). De meeste vogels en ook de meeste soorten werden in het bosje gevangen, 563 vogels en 24 soorten. In de tuin werden 238 vogels gevangen en 15 soorten, maar hier is het terugmeldingspercentage groter, n.l. 51,7 % en in het bosje 30,4 %. Het is een klein en eenvoudig ringstation, maar vergeleken met landelijk doen een paar soorten het erg goed, nl. groene specht, zwarte roodstaart en huismus. Voor de groene specht staat dit station in 2021 landelijk op de eerste plaats, volgens Trektellen.nl. De zwarte roodstaart en huismus staan op plaats 6 en dat is goed te noemen.

Groene specht, foto Mark van Boekel

Tabel 1. De resultaten in alfabetische volgorde.

soort	Tuin (RM 061) net 1, 2 en 3		Bosje, net 4 t/m 8		totaal	
	nieuw	terugvangst	nieuw	terugvangst	nieuw	terugvangst

1.	Boerenzwaluw	1	1	58	5	59	6
2.	Bonte Vliegenvanger	1				1	0
3.	Boomkruiper			1		1	0
4.	Braamsluiper			1		1	0
5.	Ekster			1		1	0
6.	Fitis			1		1	0
7.	Gekraagde Roodstaart			5		5	0
8.	Goudhaan	1				1	0
9.	Groene Specht			2	1	2	1
10.	Groening			2		2	0
11.	Grote Bonte Specht			3	3	3	3
12.	Heggenmus	2	4	18	5	20	9
13.	Houtduif	1				1	0
14.	Huisemus	22	42	17	7	39	49
15.	Kauw	1	1			1	1
16.	Keep			1		1	0
17.	Koolmees	34	40	142	68	176	108
18.	Merel	6	2	18	9	24	11
19.	Pimpelmees	35	25	97	49	132	74
20.	Ringmus			3		3	0
21.	Roodborst	2	2	11	8	13	10
22.	Steenuil			1	1	1	1
23.	Tjiftjaf	1		3		4	0
24.	Vink	5	5	36	11	41	16
25.	Winterkoning	2	1	1	1	3	2
26.	Zanglijster			1		1	0
27.	Zwarte Roodstaart			3		3	0
28.	Zwartkop	1		8		9	0

totalen	115	123	434	168	549	291
terugvangstpercentage		51,7 %		27,9 %		34,6 %

Ekster, foto Dennis Massen

3. Periode 2013 t/m 2021

In tabel 2 staan de aantallen gevangen vogels, dus nieuw geringd en teruggevangen samen. Omdat er niet ieder jaar evenveel uren geringd is en ook het aantal meters net iets kan verschillen moeten we voorzichtig zijn met conclusies. De top 3 zijn meestal huismus, koolmees en pimpelmees, dit jaar heeft de koolmees de eerste plaats overgenomen van de pimpelmees. De huismus neemt dit jaar sterk af, mede door de keus van een andere slaapstruik, waardoor we ze minder vingen.

Tabel 2: VRS Vorden ringmus totaal gevangen 2013-2021

	soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1.	Koolmees	108	93	193	90	186	200	246	199	284
2.	Pimpelmees	89	88	137	90	142	136	184	232	206
3.	Huisumus	240	167	78	105	137	174	277	225	88
4.	Boerenzwaluw	5	7	4	45	15	24	25	87	65
5.	Vink	16	13	26	20	30	65	41	46	57
6.	Merel	38	97	104	88	73	48	42	56	35
7.	Heggenmus	14	34	50	36	37	25	11	36	29
8.	Roodborst	14	30	31	37	21	44	22	43	23
9.	Zwartkop	1	15	36	32	16	15	13	25	9
10.	Grote bonte specht		1		2	3	1	2	5	6
11.	Winterkoning	4	9	23	15	5	11	15	19	5
12.	Gekr. roodstaart			4	7	7	2	1	3	5
13.	Tjiftjaf	6	34	28	27	6	6	5	14	4
14.	Zwarte roodstaart	6		9	3		2		6	3
15.	Ringmus	9	8	1		3	3	11	4	3
16.	Groene specht		1	2	1		1		3	3
17.	Kauw		1	1	10	6	2	4	10	2
18.	Groenling		1		2	11			5	2
19.	Steenuil	1			1		1	1	3	2
20.	Goudhaan		1	3	2	1	5	1	32	1
21.	Zanglijster	1	5	2	1	1	2	1	4	1
22.	Ekster						1		2	1
23.	Boomkruiper	1	7	10	1	4	1	5	1	1
24.	Fitis		2	3	2	1	1		1	1
25.	Keep						3			1
26.	Braamsluiper		2	1	3					1
27.	Bonte vliegenvanger		1							1
28.	Houtduif									1
29.	Spreeuw		1	2	2	2			3	
30.	Witte kwikstaart	1	1			2		1	3	
31.	Putter		1		1	1		3	2	
32.	Vuurgoudhaan			1	1		1		1	
33.	Boomklever					1			1	
34.	Draaihals					1			1	
35.	Goudvink			3		1			1	
36.	Gaai	1	3	3					1	
37.	Grasmus		2	2	1				1	

	soort	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
38.	matkopmees								1	
39.	bosrietzanger								1	
40.	Staartmees			10			23	11		
41.	Glanskop			1			1			
42.	Koperwiek						1			
43.	Tuinfluitier	1	3	1		1	1			
44.	Kleine karekiet			1	1	1				
45.	Kramsvogel					1				
46.	Turkse tortel			1	1	1		1		
47.	Zwarte mees	33		6				1		
48.	Appelvink				1					
	Aantal uren	115	131	183	153	92	135	131	171	145
	Aantal soorten	20	28	32	30	30	29	24	35	28
	totaal	589	628	777	628	717	800	924	1077	840

Houtduif, foto Mark van Boekel

Gekraagde roodstaart, man foto Mark van Boekel

Terugmeldingen

Eigen vogels hier teruggemeld:

Oude vink, nummer V772155, dit mannetje was 26 december 2014 geringd als 1 kj vogel. Tijdens de laatste terugvangst op 19 december 2021 was deze vogel met zijn 7,5 jaar redelijk oud voor een vink.

Grote bonte specht, L470619, geringd op 28-9-2019 en terug op 19-12-2021.

Roodborst BH17027: geringd als 1kj op 24-8-2017 en hier terug gevangen op 18-10-21, dus 5kj.

Merel L443016: sept 2014 geringd als 2kj en sindsdien meer dan 20 keer gevangen, nu 9 kj!

Koolmees BH17033: geringd op 24-8-2017 als 1 kj, terug op 4-4-2021 als 5 kj!

Stenuil 3774245 zelf geringd op 4-4-2021 en helaas op 3-6-2021 verdronken in paardendrinkbak.

Eigen vogels elders teruggemeld:

Er zijn geen meldingen van buiten Vorden, wel enkele dode vogels uit de buurt en wat aflezingen van gekleurde huismussen uit het dorp.

Andere binnenlandse vogels hier teruggemeld:

Pimpelmees BR10082, geringd als 1 kj op 8-11-2021 in Hackfort en hier op 11-12-2021 terug gevangen.

Stenuil 3677993 Deze vogel is als nestjong geringd op 28 mei 2011 in Vorden aan de Almenseweg, dus dichtbij. Deze vogel is verschillende keren eerder in de tuin met het mistnet gevangen, de laatste keer betrof het een nestkastcontrole en toen was de vogel 10,5 jaar oud.

Bijzonderheden

De boerenzwaluwen:

De meeste geringde boerenzwaluwen waren nestjongen. In de paardenstalen nestelden dit jaar acht paar. Alle eerste legfels gaven samen 38 eieren, waarvan 34 jongen geringd. Zes paar hadden een tweede legsel met totaal 25 eieren, waarvan 20 jongen zijn geringd. Totaal 54 jongen geringd. De vijf andere vogels zijn in de mistnetten gevangen. Er waren geen terugmeldingen uit andere jaren, alleen van dit jaar.

Kauw, foto Mark van Boekel

Bijlage 1:
vangdagen ringmus-
project RM061

W = Wouter
G = Gerard
M = Mark
D = Dennis

Vangdag	Datum	Starttijd	Eindtijd	tijd	meter	Aantal geringd	Aantal terug	Aanwezig
1	16-1	8:15	14:15	6,0	39	7	13	W, G
2	31-1	7:45	13:45	6,0	39	6	5	W, G
3	11-2	7:30	13:30	6,0	39	2	4	W, G
4	2-3	6:45	12:45	6,0	39	5	8	W, G
5	18-3	6:15	12:15	6,0	39	2	5	W, G
6	4-4	6:30	12:30	6,0	39	1	3	G
7	30-4	5:45	12:15	6,5	39	7	8	G
8	13-5	5:30	11:30	6,0	39	5	7	G
9	1-6	5:00	11:30	6,5	39	1	2	G
10	18-6	5:00	11:30	6,5	39	6	5	G, M
11	2-7	5:00	11:30	6,5	39	4	4	G, M
12	20-7	5:30	11:30	6,0	39	1	1	G, M
13	19-8	6:15	12:15	6,0	39	3	2	G
14	4-9	6:30	12:30	6,0	39	2	2	G, M
15	21-9	7:00	13:00	6,0	39	0	0	G
16	18-10	7:30	13:30	6,0	39	6	1	G
17	2-11	7:00	12:30	5,5	39	8	12	G
18	11-11	7:45	13:45	6,0	39	20	11	G
19	5-12	8:15	14:15	6,0	39	18	10	G, D
20	18-12	8:30	14:00	5,5	39	11	20	G

				121		115	123
--	--	--	--	-----	--	-----	-----

	Datum	Starttijd	Eindtijd	tijd	meter	Aantal geringd	Aantal terug	Aanwezig
1	16-1	8:15	14:15	6,0	57	10	7	W, G
2	31-1	7:45	13:45	6,0	48	11	7	W, G
3	11-2	7:30	13:30	6,0	45	12	7	W, G
4	2-3	6:45	12:45	6,0	45	7	5	W, G
5	18-3	6:15	12:15	6,0	45	4	2	W, G
6	4-4	6:30	12:30	6,0	45	3	5	G
7	18-4	6:00	12:30	6,5	45	4	6	G
8	23-4	6:00	11:00	5,0	45	7	1	G
9	30-4	5:45	12:15	6,5	45	4	4	G
10	1-5	8:00	10:30	2,5	45	3	7	G
11	13-5	5:30	11:30	6,0	45	0	2	G
12	1-6	5:00	11:30	6,5	57	6	7	G
13	18-6	5:00	11:30	6,5	57	31	1	G, M
14	2-7	5:00	11:30	6,5	57	16	2	G, M
15	20-7	5:30	11:30	6,0	57	11	2	G, M
16	19-8	6:15	12:15	6,0	57	7	2	G
17	4-9	6:30	12:30	6,0	57	4	0	G, M
18	21-9	7:00	13:00	6,0	57	27	1	G
19	18-10	7:30	13:30	6,0	45	54	18	G
20	2-11	7:00	12:30	5,5	42	40	4	G
21	11-11	7:45	13:45	6,0	54	30	18	G
22	5-12	8:15	11:30	3,25	54	60	18	G, D
23	11-12	8:00	12:00	4,0	30	20	17	G
24	19-20	8:30	12:00	3,5	48	21	28	G, M

				134,25		392	171
--	--	--	--	--------	--	-----	-----

Bijlage 2:
vangdagen Bosje

W = Wouter
G = Gerard
M = Mark
D = Dennis

Vogelringstation ONG

Inleiding

Op de boslocatie bij Almen is in 2021 voor het tiende jaar geringd in het kader van het CES-project. Tien jaar CES! Een mooi moment voor een overzicht van de ontwikkelingen in die periode. Misschien een leuke klus voor Gerard? Gerard Boere was die tien jaar de drijvende kracht achter dit CES-project. Met ingang van 2022 stopt hij met het ringwerk, dat wil zeggen... hij heeft zijn machtiging niet verlengd. We (ondergetekende, Mark, Ada) willen de plek echter nog niet opgeven en gaan in ieder geval nog een jaar door. Voor de CES-periode begon is er twee keer geringd, op 31 maart en 2 april. Na de CES is er van augustus tot en met november gevangen met gebruik van geluid. In augustus 4x, in september 7x, in oktober 16x en in november 4x, in totaal 111,5 uur. Na november zijn we weer bezig geweest met flink snoeien en zagen om het terrein weer wat opener te maken.

Dit jaar is er geringd door Gerard Boere, Remke van Rijswijk, Mark van Boekel, Marcel Ruijs en Irene Kortebach. Ada Krans kwam regelmatig helpen met uithalen en administratie. Mark van Boekel is in maart begonnen mee te draaien, en sinds mei 2021 officieel in opleiding.

Gerard en Mark

Resultaten

In 2021 was het aantal gevangen vogels weer lager dan het jaar ervoor. Tijdens de CES werden in 2019 380 vogels gevangen (21 soorten), in 2020 295 vogels en 19 soorten en dit jaar 234 vogels (18 soorten).

Tabel 1: datums en resultaten van de CES

nr	datum	nieuw	terugvangst	totaal
1	18-apr	6	9	15
2	2-mei	6	10	16
3	9-mei	6	9	15
4	19-mei	2	5	7
5	28-mei	9	3	12
6	9-jun	19	1	20
7	22-jun	19	0	19
8	27-jun	48	7	55
9	3-jul	20	5	25
10	17-jul	11	2	13
11	30-jul	21	6	27
12	11-aug	7	3	10
totaal		174	60	234

Na de CES-periode zijn er 453 vogels verdeeld over 27 soorten gevangen. De top 3 was hetzelfde als in 2020: pimpelmees, koolmees, zwartkop. Het verschil in aantal goudhanen was opvallend: vorig jaar 77, nu slechts 2 exemplaren in het net. In 2021 waren er geen bijzonder grote aantallen van één soort. Wel een paar leuke verrassingen zoals een kleine bonte specht, een kleine karekiet, een sperwer en, zeldzaam voor ONG, een spreeuw.

Het aandeel terugvangsten na de CES was 15,5%, tijdens de CES 34%. Buiten de CES, met geluid, vingen we 4,06 vogel per uur, tijdens de CES precies 3 vogels per uur.

Tabel 2: soorten gevangen tijdens de CES

soort	nieuw	terug	totaal
appelvink	5	0	5
bonte vliegenvanger	2	0	2
boomkruiper	2	0	2
fitis	1	0	1
glanskop	1	1	2
goudvink	4	0	4
grote bonte specht	2	1	3
grasmus	1	0	1
koolmees	30	7	37
merel	4	8	12
pimpelmees	45	5	50
roodborst	21	6	27
staartmees	7	4	11
tjiftjaf	7	7	14
tuinfluiter	4	1	5
winterkoning	1	3	4
zanglijster	4	0	4
zwartkop	33	17	50
	174	60	234

Terugmeldingen

Zwartkop vrouw BG44370 werd op 25 april 2019 op deze locatie geringd, en kwam terug in juni 2020. Op 2 mei 2021 was ze er weer. Laatste vangst 30 juli 2021.

Op 25 april kregen we een publieke melding van de vondst van een dode merel (verkeersslachtoffer) op de Almenseweg, iets meer dan 500 meter van de ringplek. Deze merelman was op 5 juni 2019 geringd.

L388863 leeft nog wel. Deze bejaarde merel is op 14 april 2016 geringd als +2kj vogel, en werd teruggevangen op 18 april.

Staartmees ADA371 is op 4 oktober 2017 geringd als 1e kalenderjaar en werd op 27 juni teruggevangen.

Zoönose bemonstering

Ook in 2021 werden weer zoönose monsters genomen op ONG. Bij vrijwel allemaal was dat een bloedmonster en een keelwab. Bij enkele vogels, vooral merels konden ook teken worden verzameld.

Muggenmonitoring

Net als vorig jaar hebben we ook in 2021 meegedaan met muggenonderzoek. Vanuit een gezamenlijk project van Wageningen Universiteit en de Leidse Universiteit werden wij voorzien van materiaal voor een professionele muggenvangval. Die val moest steeds 24 uur in werking zijn gedurende het weekend in de periode 15 juli tot eind september. Muggen werden gelokt met een melasse mengsel en daarna ingevroren voor het latere onderzoek.

De resultaten van 2021 zijn nog niet bekend. In 2020 hebben we vergeleken met andere locaties relatief weinig muggen gevangen, maar wel veel verschillende soorten, waaronder de loodgrijze malariamug.

Gaai

Tot slot

Hoewel de aantallen tijdens de CES niet spectaculair zijn, is het toch belangrijk om hier een project te hebben. CES-locaties in dit type landschap zijn zeldzaam. We willen in ieder geval proberen om nog een jaar hier vol te maken. Of deze locatie daarna blijft bestaan hangt onder andere af van de ontwikkeling van nieuwe locaties in ons werkgebied.

Met dank aan alle ringers en Ada, aan de rentmeester van ONG, Bennie Brinkman jr. voor de samenwerking en het houden van toezicht, Wilfried Berends voor het toestaan dat we over zijn land mogen rijden.

Tabel 3: vangsten buiten de CES periode

soort	nieuw	terug	totaal
appelvink	2		2
fitis	1		1
gaai	3	1	4
glanskop	2		2
goudhaan	2		2
goudvink	4	4	8
grote bonte specht	3	6	9
heggenmus	11		11
kleine bonte specht	1		1
kleine karekiet	1		1
koolmees	81	11	92
koperwiek	10		10
merel	11	2	13
pimpel	85	13	98
roodborst	34	12	46
sijs	1		1
sperwer	1		1
spreeuw	1		1
staartmees	19	6	25
tjiftjaf	18		18
tuinfluiter	2		2
vink	3		3
vuurgoudhaan	3	1	4
winterkoning	8	2	10
zanglijster	6		6
zwarte mees	4		4
zwartkop	75	3	78
	392	61	453

Tuinfluiter

Vogelringstation Vorden CES Hackfort

Inleiding

In 2021 zijn de ringers Gerard Bogaert, Wouter Lebbink en Udo Hassefras verder gegaan met het derde CES jaar, helaas heeft Udo wegens gezondheid problemen weinig kunnen betekenen dit jaar. Voorafgaand aan de CES-periode hebben we tweemaal gevangen om er weer in te komen en om alvast enkele vroege vogels welkom te heten.

De CES-periode hebben we gelukkig in z'n geheel kunnen uitvoeren, ondanks de Corona maatregelen. We hebben ook dit jaar weer buiten geringd en op voldoende afstand gezeten met maximaal 3 personen. Na de CES periode hebben we bijna wekelijks gevangen en geringd tot in november. In de zomerperiode zijn Ilona Bourgondien, Thijs ter Avest en Dennis Massen ons komen helpen. Ilona als assistente en de beide heren inmiddels als aspirantringer. En soms kregen we hulp van ringers uit de Stedendriehoek zoals Anne, Marcel, Remke, Mark, Wil, Daan-jan en Ada. De opleiding tot ringer zal in 2022 verder vorm krijgen voor Thijs, Dennis en Mark. Ilona en Ada zijn onze zeer welkome helpers! Ringer Anne is een goede en veel geziene helper in de trek geweest. Thijs en Anne hebben in oktober 2021 de zoönose cursus gevolgd in Haarzuilens. In de weken daarna heeft hij direct meerdere vogels bemonsterd. Ook Udo en Wouter hebben deze machtiging en we vinden dit een mooie en nuttige aanvulling op het ringwerk.

Beheer door Natuurmonumenten

In het najaar 2020 is het elzen- en essenhakhout rondom de netten 8 en 10 teruggezet. Dat is een stevige beheermaatregel die in tussenperioden van 8 tot 14 jaar, afhankelijk van de groei van het hakhout, wordt uitgevoerd. Bij VRS de Haar heeft Udo daarmee goede ervaringen, dus we zijn heel benieuwd naar de resultaten in 2021 en 2022. Dit najaar leverde het al tweemaal een ijsvogel op in net 10. Verder heeft er geen bijzonder beheer plaatsgevonden, buiten het maaien van de weilanden en de paden om.

Netopstelling

De netopstelling in de CES is in 2021 licht gewijzigd. Net 4 bestaat uit een 12 en 9 meter net. Net 3, nu 12 meter, is verplaatst i.v.m. de hoge waterstand. Totaal 162 meter mistnetten.

Buiten de CES hebben we enkele netten elders in het terrein toegevoegd en wat netten weggelaten. Dit alles om meer vogels te vangen op interessante locaties. De CES-netten 7, 8 en 9 zijn hiervoor gebruikt. Deze netten vingen niet of nauwelijks tijdens de trek. Het zijn boslocaties. Ook hebben we op de akker nog een paar keer met een carréopstelling geprobeerd overtrekkende veldleeuweriken te vangen. Ze landen wel in het veld, maar kwamen niet in het net. Net 1 is verhoogd tot semi-hijsnet waar we goed sijzen vingen!

Voor de CES periode is er gevangen op 13-2, 22-2, 28-2, 22-3 en 3-4.

Tabel 1: Datums en resultaten CES periode

Periode	Datum	Nieuw geringd	terugvangst
1	15-4-2021	22	16
2	24-4-2021	18	21
3	8-5-2021	16	18
4	15-5-2021	8	11
5	30-5-2021	15	10
6	6-6-2021	22	15
7	13-6-2021	31	11
8	23-6-2021	37	11
9	3-7-2021	38	7
10	18-7-2021	18	6
11	24-7-2021	14	9
12	2-8-2021	23	6
totaal		406	163

Na de CES periode is er gevangen op 12-8, 15-8, 21-8, 26-8, 29-8, 5-9, 8-9, 12-9, 19-9, 26-9, 4-10, 10-10, 11-10, 16-10, 17-10, 23-10, 25-10, 6-11, 8-11, 15-11 20-11, en 29-11.

Ijsvogel
foto: Wouter Lebbink

Keep
foto: Wouter Lebbink

Resultaten 2021

De CES-periode is goed verlopen. Het weer was koud maar vaak genoeg droog.

Het aantal soorten was duidelijk meer maar de aantallen minder, vorig jaar 22 soorten en dit jaar 27 soorten.

Het totale aantal vogels nam met 30% af; in 2021 408 en in 2020 606 .

Het terugmeldingspercentage is verder toegenomen, logisch met steeds meer geringde vogels. Het nieuwe netje 11 in de hoek van de weide, maar vooral netje 12 in de bramen achter net 2, waren erg succes vol buiten de CES. Er zijn ook weer nieuwe baansoorten bij gekomen zoals: draaihals, rietzanger, keep en spotvogel.

In het jaar 2021 hebben we van 53 vogels zoöno-
semonsters genomen (van een geelgors t/m een
gaai). We willen dit in het aankomende jaar uit-
breiden.

Tabel 2: alle vangsten in 2021

		periode voorjaar		periode CES		periode najaar		totaal 2021			% tv
	Soorten	nieuw	terug	nieuw	terug	nieuw	terug	nieuw	terug	Totaal	
1	Bonte vliegenvanger			2		1		3		3	0
2	Boomklever	3	2	3	1	11	15	17	18	35	51.4
3	Boomkruiper	1		5	2	3		9	2	11	18.1
4	Boompieper			1				1		1	0
5	Bosrietzanger					1		1		1	0
6	Draaihals					1		1		1	0
7	Fitis			3		4		7		7	0
8	Gaai			1		4	1	5	1	6	16.7
9	Glanskop	2	2	2		1	10	5	12	17	70.5
10	Geelgors	10	2	2	3	16	3	28	8	36	22.2
11	Gekr. Roodstaart			2		8		10		10	0
12	Grasmus			14	7	9	1	23	8	31	25.8
13	Grauwe vliegenvanger			3				3		3	0
14	Groenling	3				2		5		5	0
15	Grote bonte specht	3		2	1	5	7	10	8	18	44.4
16	Goudhaan					6		6		6	0
17	Goudvink	7	1	7	1	6	2	20	4	24	16.7
18	Heggemus	5	5	6	4	27	6	38	15	53	28.3
19	IJsvogel			1				1		1	0
20	Keep					2		2		2	0
21	Kleine bonte specht	1						1		1	0
22	Kleine karekiet			1		27		28		28	0
23	Koolmees	13	42	25	17	210	192	248	251	499	50.3
24	Kuifmees					2	1	2	1	3	33.3
25	Merel	4		10	14	21	9	35	23	58	39.7
26	Mi Bo specht					1	3	1	3	4	75
27	Pimpelmees	28	58	11	13	175	108	214	179	394	45.4
28	Putter					1		1		1	0
29	Rietgors	1						1		1	0
30	Rietzanger					2		2		2	0
31	Ringmus					1		1		1	0
32	Roodborst	5	3	33	11	120	10	158	24	182	13.2
33	Sijs					148		148		148	0
34	Sprinkhaanzanger					8		8		8	0
35	Spotvogel			2				2		2	0
36	Staatmees	1	3	3	3	1		5	6	11	54.5
37	Tjiftjaf	2	1	28	15	35	2	65	18	83	21.7
38	Tuinfluit			5	7	29		34	7	41	17.1
39	Vink	41	1	4	1	48	12	93	14	107	13.1
40	Vuurgoudhaan					12	1	12	1	13	7.7
41	Winterkoning			15	11	20	9	35	20	55	36.4
42	Zanglijster	1		14	10	8	3	23	13	36	36.1
43	Zwarte mees					38	4	38	4	34	11.8
44	Zwartkop			70	22	423	9	493	31	524	5.9
	Totaal samen	118	115	267	141	1437	397	1843	671	2514	26.7

Gevangen in 2018 t/m 2021 (nieuw + terugvangsten samen)

In 2021 zijn er beduidend meer vogels gevangen in het najaar, de redenen hiervoor zijn o.a. meer uren vangen, beter geluid, en meer voeren buiten de ces. Ook is er een net 12 in de bramen/houtwal geplaatst, dit was in de maand augustus zeer succesvol. Ook is er een hijsnet bij net 1 gemaakt waardoor er meer hoogvliegers gevangen werden in de vorm van de sijs.

Voorzichtige conclusies kunnen zijn:

- Er zijn meer zwartkoppen op trek gevangen.
- De geelgorzen zijn met zonnebloempitten goed te vangen.
- Er zijn meer zwarte mezen.
- Er waren weinig goudhanen op trek.
- De spechten deden het weer goed.
- Een slecht kool- en pimpelmezen broedseizoen.
- De nachtegaal is nog steeds verdwenen.
- Meer vliegenvangers.
- Meer kleine karekieten.
- Meer vinken en de keep was erbij.
- Meer sijzen, vooral door goed loggeluid en hijsnet.
- Geen koperwieken.

Tabel 3: vangsten 2018 t/m 2021

	Soort	2018	2019	2020	2021
1	Appelvink		2	1	
2	Bladkoning			2	
3	Bonte vliegenvanger		2		3
4	Bosrietzanger		1		1
5	Boomklever		6	11	35
6	Boomkruiper		14	11	11
7	Boompieper			1	1
8	Braamsluiper		1		
9	Cettis zanger			1	
10	Draaihals				1
11	Fitis		3	6	7
12	Gaai	1	4	3	6
13	Glanskop		13	2	17
14	Geelgors		22	11	36
15	Gekraagde Roodstaart		13	5	10
16	Grasmus		15	21	31
17	Grauwe vliegenvanger			1	3
18	Groenling		2	1	5

	Soort	2018	2019	2020	2021
19	Grote bonte specht		3	9	18
20	Goudhaan	1	22	61	6
21	Goudvink		24	33	24
22	Heggenmus	1	41	46	53
23	Houtsnip		1		
24	Houtduif		1		
25	Huisemus			1	
26	IJsvogel		1	2	1
27	Keep				2
28	Kleine bonte specht			1	1
29	Kleine karekiet		3	2	28
30	Koolmees	2	117	371	499
31	Koperwiek	4	11	5	
32	Kuifmees		2	2	3
33	Merel	8	46	66	58
34	Middelste bonte specht		3		4
35	Nachtegaal		1		
36	Pimpelmees	4	91	357	394
37	Putter		1		1
38	Rietgors			1	1
39	Rietzanger				2
40	Ringmus			1	1
41	Roodborst	10	165	253	182
42	Sijs			14	148
43	Sperwer	1			
44	Sprinkhaanzanger		2	1	8
45	Spotvogel				2
46	Staatmees	3	10	35	11
47	Tjiftjaf		57	75	83
48	Tuinfluitier		35	47	41
49	Vink	1	17	47	107
50	Vuurgoudhaan		4	8	13
51	Winterkoning	4	56	77	55
52	Zanglijster	8	48	35	36
53	Zwarte mees		5	1	34
54	Zwartkop		253	355	524

	Totaal aantal vogels	48	1118	1983	2514
	Aantal soorten	13	40	41	44
	Aantal vanguren	7	131	177	197
	Aantal meters net		155	162	162
	Aantal vogels per uur/meter		0.05	0.07	0.08

Terugmeldingen

Tabel 4: overzicht van de terugmeldingen buiten de ringbaan

Ringnummer	Soort	Ringdatum	Ringplaats	Gevonden op	Plaats	Omstandigheden
BI 47867	Heggenmus	27-6-2020	Hackfort, Vorden	23-10-2020	ONG Almen	gecontroleerd
BJ 47855	Zwartkop	19-6-2020	Hackfort, Vorden	15-09-20	Zelee België	gecontroleerd
BJ 47698	Heggenmus	23-3-2020	Hackfort, Vorden	29-05-2021	Stathelle, Noorwegen	Dood, raamslachtoffer
L 588630	Zanglijster	27-8-2020	Hackfort, Vorden	15-10-2020	Aalst, België	gecontroleerd
BL 92091	Zwartkop	08-08-2020	Hackfort, Vorden	25-08-2020	Saint-Georges-sur-Meuse, België	gecontroleerd
BL 92242	Zwartkop	06-09-2020	Hackfort, Vorden	11-09-2020	Knokke-Heist, België	gecontroleerd
BR 10082	Pimpelmees	08-11-2021	Hackfort, Vorden	11-12-2021	Ring-mus Vorden	gecontroleerd
BP 56033	Kleine karekiet	15-08-2021	Hackfort, Vorden	20-08-2021	Lommel, Belgium	gecontroleerd

Draaihals
foto: Wouter Lebbink

Bijzonderheden: Excursies

Op 24-04-2021 hebben we een geslaagde excursie met de jeugd vogelwerkgroep Zutphen gehad. Op 16 oktober 2021 hebben we eveneens een geslaagde excursie gehad ditmaal met de senioren van vogelwerkgroep Zutphen. Beide keren hebben we de groep in tweeën gesplitst om alle Corona-maatregelen goed te kunnen naleven. Op locatie hadden we de schaftkeet behangen met geplastificeerde A3 info over het ringen en onze baan, zodat iedereen deze informatie rustig en veilig kon lezen. Remke en Anne waren aanwezig om te laten zien hoe we zoönose onderzoek doen, dit hebben we niet bij de jeugd laten zien. Udo, Gerard, Mark, Jeroen en Wouter waren aan het ringen en hebben uitleg gegeven. Het uithalen van de vogels hebben we gezamenlijk gerouleerd.

Kleine bonte Specht
foto: Wouter Lebbink

Rietzanger
foto Wouter Lebbink

Vogelringstation Klarenbeek

Inleiding

Dit verslag rapporteert over de ringactiviteiten van het Vogelringstation Klarenbeek in het jaar 2021. Doel van het Vogelringstation (VRS) Klarenbeek is het op verantwoorde wijze vangen en ringen van vogels ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, gecoördineerd door het Vogeltrekstation (www.vogeltrekstation.nl), en voor het genereren van kennis voor de bescherming van vogels in het algemeen.

Sinds 2014 wordt daartoe deelgenomen aan één van de standaard ringprogramma's van het Vogeltrekstation (VT), nl het Constant Effort Site programma (CES). Daarnaast is in 2016 het project Retrapping Adult for Survival (RAS) gestart met de Holenduif als doelsoort. Beide programma's zijn ook in 2021 voortgezet.

Met ingang van dit rapportagejaar doet VRS Klarenbeek mee aan het WinterRAS project Houtsnip.

Ook ondersteunt VRS Klarenbeek de opleiding van aspirant-ringers in de regio Apeldoorn-Deventer-Zutphen.

Tenslotte wordt een bijdrage geleverd aan het informeren van geïnteresseerden (w.o. leden van vogelwerkgroepen) over ringactiviteiten in Nederland.

Bezetting

De volgende personen hebben het ringwerk in 2021 uitgevoerd:

- Steven de Bie, ringer
- Remke van Rijswijk, ringer
- Wessel Slob, ringer
- Marcel Ruijs, ringer
- Jeroen Kuipers, ringer
- Irene Kortenbach, aspirant-ringer
- Daanjan Wisselink, aspirant-ringer

Vangmiddelen

In 2021 heeft VRS Klarenbeek verschillende vangmiddelen gebruikt.

Aan de standaard opstelling van de mistnetten is niets veranderd ten opzichte van de voorgaande jaren:

- 4 netten in en rond de droge houtsingel: 3x 12m en 1x 9m net
- 2 netten in een moerassig terrein achter de vogelplas: 1x 18m en 1x 15m
- 2 netten in een wat droger bosje: 2x 12m
- 3 netten bij huis, in de boomgaard en moestuin: 1x 15 m en 2x 12 m
- 1 hijsnet in de grote boomgaard; 2x 12 meter net

In totaal omvat deze standaard vangopstelling 165 meter net. Deze opstelling is gebruikt voor het vangen van met name zangvogels tijdens de CES periode en de (najaars)trek. Net als in voorgaande jaren zijn de netten 5 en 6 niet opgenomen in de CES opstelling vanwege de mogelijke onbereikbaarheid als gevolg van onvoorspelbaar waterniveau in de naastgelegen plas. Snoeien en kappen is ook dit jaar weer nodig gebleken om te voorkomen dat struiken te hoog en te dicht opgroeien en daardoor de vangkans van vogels negatief beïnvloeden.

Buiten de CES periode is regelmatig geluid gebruikt als 'lokmiddel' om de aantallen met mistnetten te vangen vogels te vergroten.

Bij het 's nachts vangen van houtsnippen is gebruik gemaakt van een sterke schijnwerper en een handnet.

De gebruikelijke mezenestkasten zijn gecontroleerd evenals de kerkuilkast bij de burens. De nestkasten bestemd voor de holenduif (RAS Holenduif) zijn deels naar andere plaatsen rond het Appense Bos verplaatst omdat holenduiven ze niet gebruikten op de oorspronkelijke locatie.

In februari van dit verslagjaar is een kraaienvangkooi geplaatst met als doel kraaiachtigen en roofvogels te vangen met behulp van lokaas.

In de maart is de Ottenby inloopkooi weer geplaatst aan de rand van de plas.

Overzicht van de activiteiten

Corona

De eind 2019 opgekomen Corona-pandemie heeft zich ook in 2021 nog ten dele doen gelden. Gelukkig heeft dit op het ringwerk niet veel invloed gehad. Alle door het VT en RIVM aangegeven regels zijn bij het ringen goed in acht genomen.

Vang- en ringactiviteiten

Het jaar is begonnen (januari-maart) en geëindigd (november-december) met het vangen van houtsnippen als onderdeel van het winterRAS project.

Op 6 februari heeft de eerste vangsessie met mistnetten plaatsgevonden, de laatste sessie was op 14 november. In totaal is er 22 keer gevangen, met gemiddeld 145 meter net per sessie. Een vangsessie duurde gemiddeld 6 uur. Na half augustus is gebruik gemaakt van geluid.

Er is zoals gebruikelijk deelgenomen aan het CES programma, waarbij in de periode half april - half augustus 12 keer via de gestandaardiseerde manier zangvogels in mistnetten zijn gevangen en geringd.

Met toestemming van het Waterschap Rijn & IJssel zijn met behulp van een mistnet oeverwalvallen gevangen en geringd in een kleine kolonie naast de stuw in de Berkel ten oosten van Zutphen (de Warken). Deze kolonie is 4 keer bezocht tussen begin juni en half juli.

De nestkasten van het RAS Holenduif zijn 2 keer bezocht, minder vaak dan gepland. Dit komt vooral door gebrek aan tijd en assistentie. Daarnaast is het gebrek aan resultaat (merendeel van de kasten blijft onbezet) ook niet stimulerend om steeds de inspanning te leveren om kasten te controleren.

Verder zijn incidenteel vogels gevangen en geringd:

- Met de inloopkooi en de kraaienkooi
- In nestkasten

Ook is deelgenomen aan ringprogramma's op andere plaatsen in de regio (VRS Stedendriehoek/CES zangvogels) en elders in Nederland (Vooroever/lepelaars, de Kreupel/diverse soorten meeuwen en eenden, en Vlieland/trekvogels). De resultaten zijn opgenomen in de verslagen van deze programma's en worden in dit verslag niet besproken.

Resultaten

Algemeen

In 2021 zijn in totaal 907 vogels gevangen en geringd (49 soorten) onder de noemer van VRS Klarenbeek; daarvan waren er 340 terugvangsten (Recap's), zie tabel 1. Elke vogel is na het ringen zoals gebruikelijk gemeten, gewogen en gecontroleerd op vet, rui en parasieten. Ook zijn leeftijd en geslacht bepaald.

Alle gegevens zijn op tijd ingevoerd in de landelijke database GRIEL van het Vogeltrekstation (Wageningen).

Tabel 1: Ringvangsten in 2021

	Nieuw	Recap	Totaal
Scholekster	3	0	3
Kievit	1	0	1
Houtsnip	9	0	9
Turkse tortel	1	0	1
Buizerd	1	0	1
Kerkuil	4	0	4
Gaai	3	0	3
Grote bonte specht	1	2	3
Groene specht	1	0	1
IJsvogel	1	0	1
Koolmees	104	45	149
Pimpelmees	53	9	62
Staartmees	9	4	13
Zwarte mees	1	0	1
Fitis	3	0	3
Tjiftjaf	35	6	51
Spotvogel	1	0	1
Oeverwaluw	99	41	140
Boerenwaluw	16	2	18
Rietzanger	2	0	2
Kleine karekiet	27	14	41
Bosrietzanger	3	2	5
Sprinkhaanzanger	1	0	1
Zwartkop	97	22	119
Tuinfluit	7	1	8
Braamsluiper	3	1	4
Grasmus	8	1	9
Spreeuw	1	0	1
Vuurgoudhaan	4	0	4
Winterkoning	4	6	10
Boomkruiper	1	0	1
Merel	28	21	49
Zanglijster	11	2	13
Roodborst	46	20	66

Roodborsttapuit	1	0	1
Gekraagde roodstaart	1	0	1
Blauwborst	1	0	1
Bonte vliegenvanger	1	0	1
Grauwe vliegenvanger	1	0	1
Huisemus	47	13	60
Ringmus	5	2	7
Heggenmus	3	2	5
Witte kwikstaart	4	1	5
Vink	13	6	19
Groenling	3	0	3
Goudvink	3	0	3
Putter	1	0	1
Sijs	1	0	1

Totaal	684	223	907
--------	-----	-----	-----

De top-3 vangsten van 'gevangen' vogels bestaat uit:

- Koolmees : 149 vogels
- Oeverwaluw : 140 vogels
- Zwartkop : 119 vogels

De top-3 vangsten van 'teruggevangen' bestaat uit dezelfde soorten:

- Koolmees : 45 vogels
- Oeverwaluw : 41 vogels
- Zwartkop : 22 vogels

Het hoogste aantal vogels in één sessie gevangen was 92 vogels op 18 oktober 2021, wat slechts een vogel meer is dan de tot nu toe geldende topdag: 91 vogels in 2019.

Nieuw gevangen soorten voor VRS Klarenbeek zijn Turkse tortel, Buizerd, Roodborsttapuit en Blauwborst. Het totaal aantal soorten, sinds 2012 gevangen en geringd, komt daarmee op 72.

De gevangen aantallen van met name Pimpelmees en Zwartkop zijn beduidend lager dan voorgaande jaren, rekening houdend met een wat lagere vanginspanning. Ook zaadeters als Putter, Sijs en Groenling deden het minder goed en Goudhaan was zelfs geheel afwezig. Een reden daarvoor is niet direct aan te wijzen; misschien was het de droogte in voorjaar en zomer? Ook de aanwezigheid van de besmettelijke ziekte 'het geel' in de groenlingenpopulatie kan de oorzaak zijn van de lagere aantallen van die soort. Alleen van de Staartmees zijn meer exemplaren gevangen dan in de jaren ervoor; het gevolg van een toevalstreffer, namelijk een heel groepje in

haar geheel in het hijsnet.

De aantallen gevangen merels vertonen geen duidelijke dip in 2021 wat suggereert dat de plaatselijke populatie niet al te zeer te lijden heeft gehad van het Usutu-virus

In 2021 zijn er minder vogels gevangen en geringd dan in de voorgaande jaren, zie tabel 2. Dat is het resultaat van deels een iets lagere ringinspanning, deels een daadwerkelijk lager aantal vogels in het vanggebied. Dit laatste wordt ook duidelijk in de lagere aantallen gevangen vogels in de CES (zie hieronder).

Tabel 2: Jaartotalen van ringvangsten VRS Klarenbeek

Jaar	Totaal vangsten
2012	543
2013	618
2014	618
2015	771
2016	728
2017	619
2018	1013
2019	1108
2020	1175
2021	907
Totaal	8100

Bonte vliegenvanger

Resultaten CES

Er is in alle twaalf CES perioden gevangen. Daarbij zijn 248 vogels gevangen tegen zo'n 660 vogels buiten dit programma, zie tabel 3.

Tabel 3: Ringvangsten binnen en buiten de CES

CES vangsten		Vangsten buiten de CES		Totaal	
Nieuw	Terug	Nieuw	Terug	Nieuw	Terug
137	111	547	112	684	223
248		659		907	

Er zijn 30 soorten gevangen in de CES vangsessies (tabel 4) met de Huismus als talrijkste soort (19%). Koolmees, Merel, Roodborst en Zwartkop waren ook goed vertegenwoordigd met aantallen van tussen de 20 en 40 per soort over de gehele CES periode.

Zo'n 45% van alle vangsten betrof terugvangsten van eerder geringde vogels. Dit aandeel ligt hoger dan in voorgaande jaren (was een derde in 2020).

Gezien het aantal uren dat is gevangen (ruim 78 uur) en het aantal meters mistnet (12x 108 meter) dat daarbij is gebruikt moet worden geconcludeerd dat er behoorlijk wat inspanning nodig is geweest om 248 vogels te vangen:

- Per uur vingen we gemiddeld ongeveer 2 vogels
- Per meter mistnet ook zo'n 2 vogels

Het aantal gevangen vogels in het CES programma ligt onder het niveau van de voorgaande jaren (tabel 5). Alleen in 2016 en 2017 is het totaal aantal in de CES gevangen vogels nog lager geweest, nl resp. 239 en 233. Met name het aantal nieuw gevangen vogels is lager dan in voorgaande jaren. Sinds 2018 lijkt zich een gestage daling van nieuw gevangen vogels af te tekenen terwijl het aantal teruggevangen vogels min of meer stabiel is. Net als 2019 en 2020 was het voorjaar van 2021 droog en vrij warm. Mogelijk ligt daarin een oorzaak voor de daling van nieuw gevangen vogels, met name 1e jaars?

Tabel 4: Vangresultaat CES sessies 2020

Soort	nieuw	terug	totaal	% tv
Boerenzwaluw	2	2	4	50%
Bonte vliegenvanger	1	0	1	0%
Braamsluiper	3	0	3	0%
Gaai	1	0	1	0%
Gekraagde roodstaart	1	0	1	0%
Grasmus	2	1	3	33%
Grauwe vliegenvanger	1	0	1	0%
Groene specht	1	0	1	0%
Groenling	1	0	1	0%
Grote bonte specht	1	2	3	67%
Goudvink	2	0	2	0%
Heggenmus	0	2	2	100%
Huisumus	36	11	47	23%
Kleine karekiet	0	1	1	100%
Koolmees	5	28	33	85%
Merel	11	13	24	54%
Pimpelmees	4	4	8	50%
Putter	1	0	1	0%
Ringmus	1	2	3	67%
Roodborst	14	11	25	44%
Roodborsttapuit	1	0	1	0%
Spreeuw	1	0	1	0%
Staatmees	2	2	4	50%
Tjiftjaf	7	3	10	30%
Tuinfluitier	3	1	4	25%
Vink	8	6	14	43%
Winterkoning	1	5	6	83%
Witte kwikstaart	1	1	2	50%
Zanglijster	8	2	10	20%
Zwartkop	17	14	31	45%

Totaal	137	111	248	45%
--------	-----	-----	-----	-----

Tabel 5: CES vangsten 2014 - 2020

Jaar	Nieuw	Teruggevangen	Totaal
2014	277	98	375
2015	276	125	401
2016	139	100	239
2017	145	88	233
2018	252	104	356
2019	227	77	304
2020	214	107	321
2021	137	111	248

Totaal	1667	810	2477
--------	------	-----	------

De vangsten per sessie tonen een beeld dat vergelijkbaar is met dat van voorgaande jaren: relatief veel terugvangsten in de eerste paar sessies, dan wat lage aantallen vanwege het broeden, en vervolgens licht stijgende aantallen door het vangen van vliegvlugge jonge vogels (tabel 6).

Tabel 6: Ringvangsten in het CES programma, 2020

nr	CES periode	Vangdatum	Nieuw	Terug	Totaal
1	13 apr - 23 april	21 april	16	21	37
2	22 apr - 3 mei	28 april	12	16	28
3	2 mei - 13 mei	6 mei	4	11	15
4	12 mei - 23 mei	12 mei	8	17	25
5	22 mei - 2 juni	29 mei	7	8	15
6	31 mei - 12 juni	7 juni	12	5	17
7	11 juni - 22 juni	19 juni	22	10	32
8	20 juni - 2 juli	28 juni	20	3	23
9	1 juli - 12 juli	5 juli	10	3	13
10	11 juli - 23 juli	19 juli	11	4	15
11	21 juli - 2 aug	22 augustus	10	5	15
12	1 aug - 13 aug	11 augustus	5	8	13

			137	111	248
--	--	--	-----	-----	-----

Gekraagde roodstaart

RAS Holenduif project

Ook in 2021 zijn bijna alle RAS kasten gecontroleerd, zij het op maar twee data. Door gebrek aan tijd konden de kasten niet frequenter worden bezocht. Resultaat:

- Leeg : 24 kasten
- Boomklever : 2 kasten
- Holenduif : 2 kasten
- (Kool)mees : 3 kasten
- Bosuil (braakballen) : 2 kasten
- Hoornaar : 1 kast
- Onbekend : 3 kasten

Omdat het resultaat in 2020 (en voorgaande jaren) erg beneden de verwachting bleef voor wat betreft de bezetting door Holenduif, is een deel van de kasten in januari 2021 verplaatst (hemelsbreed max 1000 m) naar meer open landbouwgebied. Dit heeft voorsnog niet tot een verhoogde bezetting door holenduiven geleid.

WinterRas Houtsnip

In de periode januari-half maart is vijf keer geprobeerd houtsnippen te vangen met handnet en schijnwerper, in de periode half november-december drie keer.

Het succes was wisselend, met name in het voorjaar is het lastiger omdat de snippen zich regelmatig paarsgewijs ophielden. Bovendien is het succes ook sterk afhankelijk van het weer: weinig wind en veel maanlicht bemoeilijken het ongemerkt benaderen van de vogels. Deelname aan dit programma zal in 2022 zeker worden voortgezet.

Oeverzwaluwen

De locatie van de oeverzwaluwkolonie op De Mars welke in 2020 enkele malen werd bezocht om vogels te vangen en te ringen, bleef in 2021 onbezocht; de steile rand waarin werd gebroed was er niet meer.

Daarentegen vestigde zich bij de stuw in de Berkel ter hoogte van de aftakking van het omleidingskanaal (de Warcken) een kolonie oeverzwaluwen in een hoop grond in een van de depotbakken. Deze kolonie is vier keer bezocht (tegen het einde van de dag). Met een mistnet zijn zo'n 140 zwaluwen gevangen waaronder enkele vogels die in 2020 op De Mars waren geringd. Voor details wordt verwezen naar het verslag dat is gemaakt van deze vangsten.

Kooivangsten

Door de droogte is de plas in 2021 nauwelijks bezocht door steltlopers. De inloopkooi heeft dan ook weinig gevangen. Slechts een kievit kon worden geringd.

Tijdens de sneeuwval in februari was er gelijk succes met de pas geplaatste kraaienvangkooi: een buizerd kwam op de dode houtduif die een dag ervoor was neergelegd. De vogel werd geringd en weer losgelaten.

Incidentele vangsten

In enkele nestkasten zijn jonge, niet-vliegvlugge koolmezen geringd.

Vier jonge kerkuilen bevonden zich in een kerkuilenkast bij de burens; deze zijn in de eerste week van juli geringd.

De bij de burens uitgeborede jongen van een paartje scholeksters zijn geringd.

Roodborsttapuit

Opleiding

Irene Kortenbach heeft zich gemeld als aspirant-ringer. Marcel Ruijs (VRS Stedendriehoek) en Hans Vlottes (VRS De Meintjes) zijn haar opleiders. Zij heeft een groot deel van het jaar meegedraaid op met name De Meintjes en Klarenbeek.

Dank

Wij bedanken iedereen die in 2021 ons op een of andere manier heeft geholpen. Alcedo Consultancy bekostigde de aanschaf van diversen materialen.

Vogelringstation Apeldoorn

Onderstaande projecten werden uitgevoerd in 2021.

Meintjes (C19 en VRS Meintjes)

Geert, Hans, Irene en Saskia

Apeldoorn Zuid

(RAS 150 Huismus) door Hans

Landelijk Netwerk voor Studies aan Nestkastbroeders

(NK 009 door Hans)

Dit project is een samenwerking tussen NIOO, SOVON en Vogeltrekstation. In 2021 hangen zo'n 200 nestkasten in het agrarisch gebied van Beemte-broekland die wekelijks in het broedseizoen gecontroleerd worden en waarvan de gegevens geregistreerd worden in het nestkaartenbestand van SOVON.

Steenuil

(RAS 208 door Geert en Hans)

Sinds begin jaren '80 is het steenuilenproject gestart in de gemeente Apeldoorn en Voorst. Sinds 2016 is dit een deelproject van Geert en Hans met als grens de Grote Wetering die dwars door het gebied loopt. In 2021 hangen er zo'n 120 steenuilkasten die in het broedseizoen en soms in de winter gecontroleerd worden. Ook deze gegevens lopen via het nestkaartenproject van SOVON.

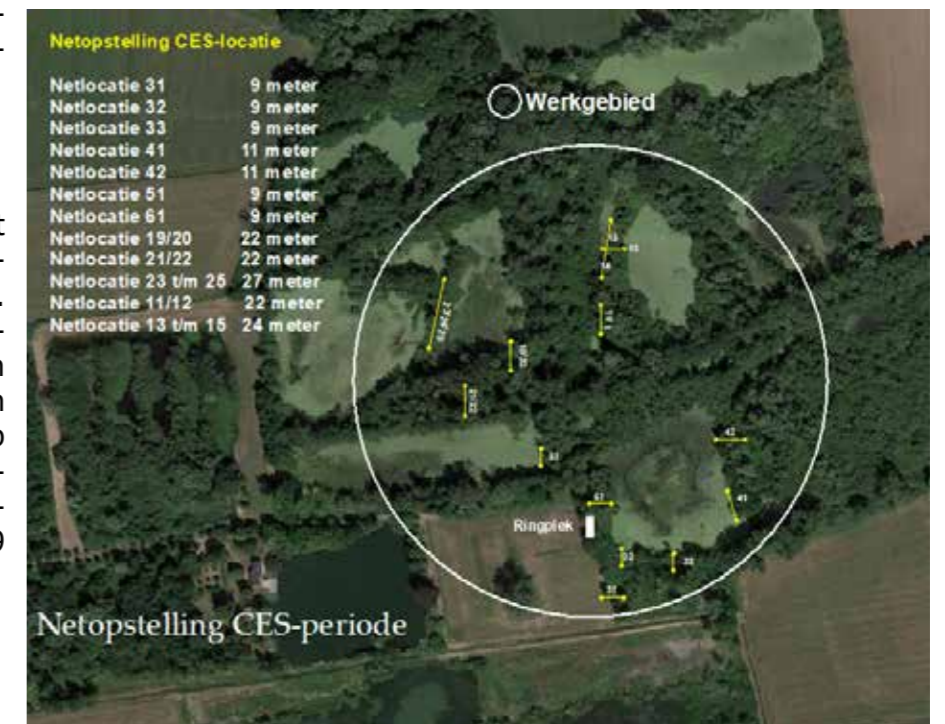
Overig

(302 Hans)

Het overgrote deel van dit project bestaat uit vangsten in Beemte-Broekland. Door de pulli van Ringmusen, Kool- en Pimpelmezen te ringen op 5 locaties in Beemte-broekland wordt op de locatie "Kraaienjagersweg" geprobeerd de geringde pulli uit project NK 009 terug te vangen.

C19 (CES en Vrs Meintjes)

Door het VT corona protocol was de bezetting van de CES-locatie beperkt tot twee personen. Rond juni werden de coronamaatregelen ingetrokken en kwamen Saskia Wannee en Irene Kortenbach ons versterken. In 2021 werd in de CES-periode (12 keer) gevangen. Het CES-jaar 2021 was een gemiddeld jaar met 402 nieuwe vangsten en 166 terugvangsten. 25 jaar is het bosgebied ongemoeid gelaten zoals gewent binnen een CES-project. In de winter 2020/2021 zijn in een groot deel van de Meintjes oude bomen en ondergroei "geogst". Vergelijk van de vangsten met de jaren ervoor zijn nog moeilijk te maken. Zo waren het voorjaar van 2019 en 2020 bijzonder warm en droog. 2021 daarentegen was zeer nat. Opvallende vogelsoort die reageerde op de kapvlakte in voorjaar 2021 was een broedpaar fitis. De tjiptjaf laat het laagste aantal 1kj vogels zien in 25 jaar. De matkop en glanskop kennen al jaren een neergaande trend en in de CES-periode 2021 werden deze twee soorten slechts één keer gevangen. De kleine karekiet en bosrietzanger deden het daarentegen goed in de CES-periode. De riet- en ruigtevegetaties voor deze soorten zijn niet gewijzigd t.o.v. de jaren ervoor.

Na de CES-periode werd 14 keer gevangen met in totaal 1323 vogels, waarvan 64 terugvangsten. Uitzonderlijk waren de pimpelmeesdagen op 16-10 en 23-10-2021 met respectievelijk 114 en 145 gevangen pimpelmezen.

Deze invasiedagen van pimpelmezen waren niet verwacht, want de pimpelmeesvangsten in de Baltische staten lieten op "trektellen" geen grote pieken zien. Twee terugmeldingen uit Frankrijk (zie tabel terugmeldingen) laten een duidelijke zuidwaartse trekrichting zien, evenals de vangst van een pimpelmees op Westerschouwen. In de ZW trekrichting past ook een teruggevangen pimpelmees uit de Meintjes in Apeldoorn-Zuid. Waarschijnlijk hebben we dit jaar met een noordelijke pimpelmeespopulatie van doen gehad in onze regio in plaats van de gebruikelijke Baltische populatie pimpelmezen.

Bijzonderheden

Op 08-03-2021 is tjiftjaf ACY 770 als man >1kj teruggevangen. Deze tjiftjaf was op 17-06-2013 geringd. Tot op heden de 2e oudste tjiftjaf van Nederland (bron: vogeltrekatlas) en nog springlevend.

Tabel 1: Terugmeldingen ringplaats Meintjes

Ringnr.	soort + geslacht	leeftijd	ringdatum	vinddatum	vindplaats	afstand	vindomstandigheden
BL 81841	Kleine karekiet	1 kj	22-07-2020	01-08-2020	Mechelen, België	179 km	Gecontroleerd
V 589.463	Koolmees vrouw	1 kj	07-10-2012	25-02-2021	Groot Hoenlo, Overijssel	5 km	Alleen ring gevonden
Y 065991	Koolmees vrouw	1 kj	12-10-2020	04-06-2021	Arrien, Overijssel	38 km	Gecontroleerd
V 066308	Koolmees	1 kj	15-06-2021	28-10-2021	Terwolde, Gelderland	1 km	Raamslachtoffer
L 406226	Merel man	1 kj	27-09-2014	06-03-2021	Nijbroek, Gelderland	1 km	Alleen ring gevonden
BL 81173	Pimpelmees	1 kj	08-11-2019	23-11-2021	Oldebroek	21 km	Gecontroleerd
BN 54924	Pimpelmees man	1 kj	03-11-2020	21-02-2021	Dassenbos, Wageningen	45 km	Gecontroleerd
BN 54885	Pimpelmees vrouw	1 kj	31-10-2020	03-11-2021	Eemshaven-oost	139 km	Gecontroleerd
BR 08541	Pimpelmees	1 kj	13-10-2021	16-12-2021	Terwolde	1 km	Raamslachtoffer
BR 08557	Pimpelmees man	1 kj	13-10-2021	05-11-2021	Saint-Venant, Frankrijk	308 km	Gecontroleerd
BR 08590	Pimpelmees vrouw	1 kj	16-10-2021	29-10-2021	Snipweg, Apeldoorn	13 km	Gecontroleerd
BR 08627	Pimpelmees man	1 kj	16-10-2021	09-11-2021	Jersey, Kanaal eilanden	669 km	Gecontroleerd
BR 08686	Pimpelmees man	1 kj	16-10-2021	24-10-2021	Westerschouwen, Zeeland	178 km	Gecontroleerd
BR 08590	Pimpelmees vrouw	1 kj	16-10-2021	29-10-2021	Snipweg, Apeldoorn	13 km	Gecontroleerd
BR 13899	Pimpelmees man	1 kj	23-10-2021	31-10-2021	Maarssen, Molenpolder	76 km	Gecontroleerd
AHJ 051	Tjiftjaf man	>1kj	14-06-2017	31-03-2021	Neerharen, België	155 km	Gekontroleerd
BP 24117	Sijs man	1 kj	10-11-2020	20-03-2021	Gorssel, Gelderland	13 km	Raamslachtoffer
BP 24167	Sijs man	1 kj	23-11-2020	01-04-2021	Ringsted, Denemarken	519 km	Raamslachtoffer
BL 24101	Zwartkop man	1 kj	30-08-2019	18-07-2021	Heino, Overijssel	19 km	Kat slachtoffer
BN 54103	Zwartkop vrouw	1 kj	27-08-2020	27-09-2020	Begijnendijk, België	169 km	Gecontroleerd
BN 54504	Zwartkop vrouw	1 kj	30-09-2020	18-10-2020	Glabbek, België	176 km	Gecontroleerd
BP 24468	Zwartkop	1 kj	19-07-2021	14-09-2021	Putten, Gelderland	32 km	Raamslachtoffer

RAS 150 (Huismus)

Kippen en huismussen zijn een geweldige combinatie. Het lijkt wel of de huismussen uit de gehele buurt komen foerageren zodra het hek van de kippenren open gaat. In de loop van het jaar 2021 zijn in kader van project "RAS 150" bij 39 huismussen zoönose monsters afgenomen. Dit jaar gelukkig geen positieve melding van een besmetting door Usutu of West Nijl Virus.

Tot nu toe is V 690.090 de oudste huismus die in Apeldoorn Zuid geringd is. Deze huismus is op 23-05-2015 geringd als man > 1kj en teruggevangen op 28-07-2021. Deze vogel is minstens 7 jaar oud, maar staat niet in de top 10 van de vogeltrekatlas.

Tabel 2: Terugvangsten van elders. Vindomstandigheden "gecontroleerd" in de Meintjes

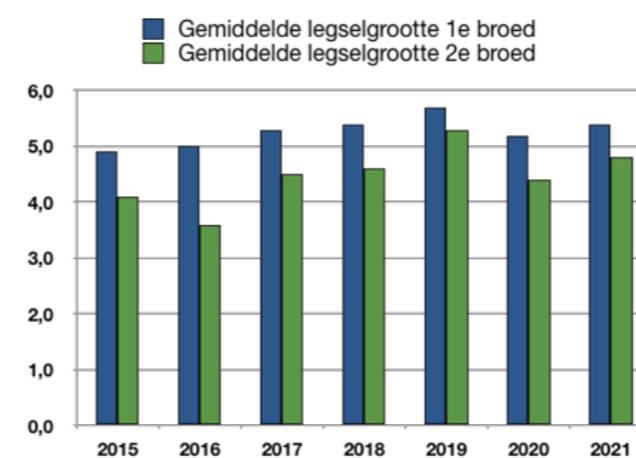
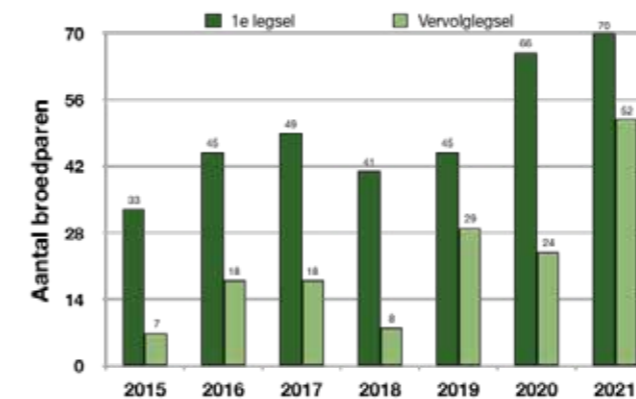
Ringnummer	soort + geslacht	leeftijd	ringplaats	ringdatum	vinddatum	afstand
V 932167	Goudvink man	> 1kj	Olst, Overijssel	17-04-2020	04-08-2021	3 km
BJ 72540	Pimpelmees	1 kj	Haarzuilens, Utrecht	31-10-2020	19-07-2021	76 km
BLB 16308427	Pimpelmees	1 kj	Zelev, België	03-11-2019	22-10-2020	197 km
BLB 16397323	Pimpelmees man	> 1kj	Sint-Laurens, België	09-11-2019	07-11-2020	211 km
V 932192	Tuinfluitter vrouw	>1kj	Olst, Overijssel	09-05-2020	20-05-2021	3 km
BLB 16673879	Zwartkop man	1kj	Zemst, België	13-09-2020	15-06-2021	184 km
BJ 44911	Zwartkop man	> 1kj	Olst, Overijssel	16-04-2020	20-04-2021	7 km
BJ 45266	Zwartkop man	1 kj	Olst, Overijssel	11-07-2021	25-08-2021	7 km
Y 065127	Zwartkop	1 kj	Almen, Gelderland	12-09-2021	13-09-2021	19 km
BL 68054	Zwartkop man	1 kj	Olst, Overijssel	17-07-2021	25-08-2021	3 km

NK 009 (Spreeuw)

De start van het broedseizoen van spreeuwen was ondanks het koude voorjaar maar enkele dagen later dan voorgaande jaren. Het eerste ei werd gelegd op 8-4-2021. Zowel de eerste als tweede legfels bleken zeer succesvol in 2021 (zie onderstaande tabellen). De behoefte aan nestgelegenheid blijft groot. Niet alleen de spreeuwenkasten zijn in trek maar ook de ringmuskasten waarvan het invlieggat aangepikt is door spechten.

Van de uitgekomen eieren konden 477 spreeuwenpulli geringd worden, daarmee is 2021 een topjaar. Het aantal terugmeldingen van spreeuwen is zeer gering. In 2021 is van de 477 geringde pulli slechts één spreeuw teruggemeld, namelijk: L596.457 geringd als pull op 14-05-2021 in de Vecht werd door een kat gedood op 25-06-2021 in Wilhelminadorp, Zeeland (164 km).

Van broedende spreeuwen konden in 2021 van vijf vrouwtjes de ringen worden afgelezen. Het bleek dat ze zeer plaatstrouw zijn aan de plek waar ze uit het ei gekropen zijn.

Een bijzondere bewoner van een spreeuwenkast was een eekhoorn die de nestkast had uitgekozen om haar drie jongen in groot te brengen. De grootte van het invlieggat (50 mm) is blijkbaar voldoende groot. Bevreesd was of een deel van de spreeuwenbroedsels in de kasten met het zelfde invlieggat gepreedeerd zouden worden, maar deze nestkasten bleven onaangeroerd.

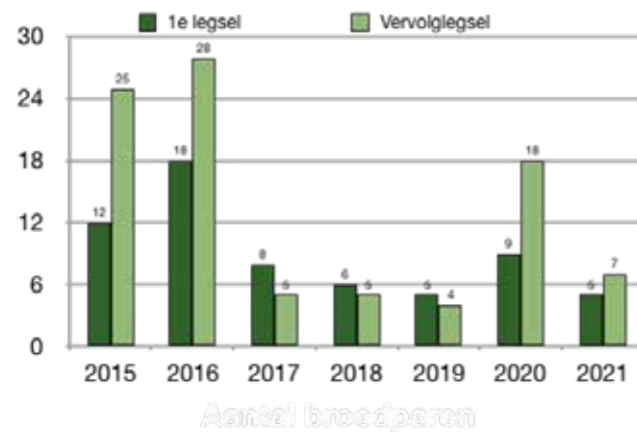

Eekhoorn in spreeuwenkast

NK 009 (Ringmus)

Het project is in 2015 begonnen om naast de spreekw ook de ringmus extra nestgelegenheid aan te bieden in het agrarisch gebied. De eerste twee jaar werd een groot succes met dank aan twee kleine populaties respectievelijk aan de Broeklanderweg en de Kraaienjagersweg in Beemte-Broekland. In 2017 werden geen kisten bezet door ringmussen aan de Broeklanderweg en bleef de Kraaienjagersweg over waar jaarrond door de bewoners de vogels gevoerd worden. In 2020 gaf een opleving te zien met 99 geringde ringmuspulli aan de Kraaienjagersweg. Bemoedigend voor het broedseizoen 2021. Helaas is in de winter van 2020/2021 de ringmuspulatie gedecimeerd en kwamen slechts 5 paren in het voorjaar tot broeden.

In de winter van 2021 werd nog door bewoners aan de Broeklanderweg ringmussen bij een kast gezien, maar helaas geen broedpoging in het voorjaar van 2021.

Van de 408 geringde pulli op het terrein van de Kraaienjagersweg zijn 78 ringmussen na het broedseizoen teruggevangen en/of vers dood gevonden. Dit is 19,1%
Gemiddelde leeftijd pulli bij terugvangst is 0,55 jaar.

NK009 (Koolmees)

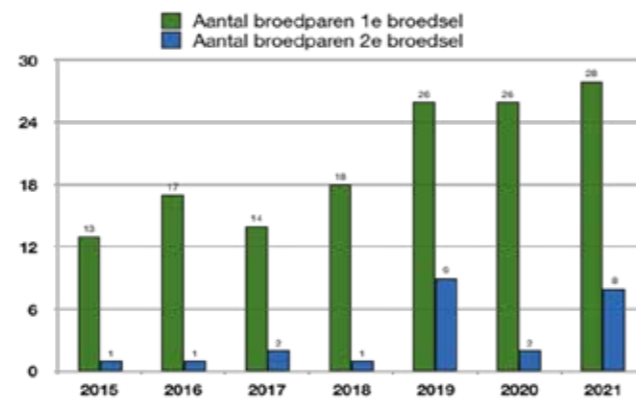
In 2021 begon het broedseizoen koud, waardoor van twee vroege koolmeesbroedsels op 14 mei 2021 de pulli dood in het nest lagen door koude en voedselgebrek. Daarna volgde een prima broedseizoen waarin 174 koolmeespulli werden geringd, die alle uitvlogen zijn.

Van 907 koolmeespulli die in en rond Beemte-Broekland in alle jaren (2015 tm 2021) zijn geringd werden op de ringplek aan de Kraaienjagersweg vijftig koolmezen teruggevangen, waarvan 26 man, 21 vrouw en 3 geslacht onbekend.

Dit is 5,5 % van alle geringde pulli. Verrassend was de eerste terugmelding buiten het projectgebied Beemte-Broekland, namelijk:

Y109.127 geringd als pull aan de Broeklanderweg op 31-05-2021 werd gecontroleerd op 14-10-2021 als 1kj vrouw op Schouwen-Duivenland (afstand 173 km). Op deze ringplek werd dit jaar ook één pimpelmees teruggevangen (zie terugmeldingen).

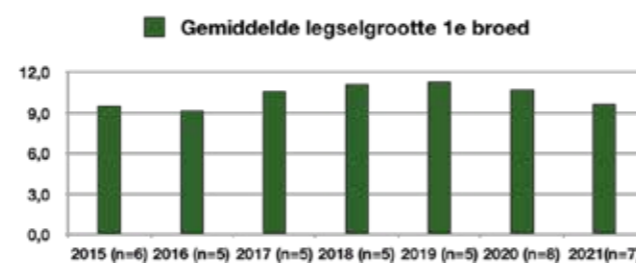
Terugvangsten die als pull zijn geringd buiten het NK 009 project zijn uitzonderlijk. Op 18-10-2021 werd aan de Kraaienjagersweg BN 74.377 (vrouw 1 kj) gevangen. Deze koolmees was door Steven de Bie geringd op 29-05-2021 aan de Oudhuizerstraat te Klarenbeek.

NK009 (Pimpelmees)

Het aandeel pimpelmezen in nestkasten blijft jaarlijks beperkt. Alle broedparen brachten pulli groot, waarvan 56 pulli werden geringd. Met 7 broedparen is dat een gemiddelde van 9 pulli/broedpaar.

Van 175 legsel zijn in 2021 SOVON-nestkaarten gemaakt in kader van het NK009 project.

Steenuil

In onderstaande tabel staat het aantal nestkasten per regio vermeld die onderdeel uitmaken van het RAS-project steenuil.

Tabel 3: steenuil nestkasten per regio

Locatie	Aantal kisten	Bezet	bezettingsgraad
Nijbroek	26	9	35%
Lieren	13	7	54%
Voorst	40	17	43%
Beemte-Broekland	38	3	8%
Klarenbeek	7	2	29%
totaal	124	38	31%

Het percentage succesvolle legsel is 56% over alle bezette kisten.

Het RAS-project steenuil heeft in 2021 een behoorlijke impuls gekregen met 124 gecontroleerde kisten. Met name rond Lieren werden goede resultaten geboekt met een gemiddeld aantal geringde pulli van 3,2 jong per broedpaar. Het kleinschalige landschap in Lieren laat zien dat de territoria van steenuilen soms op korte afstand van elkaar (150 meter) succesvol kunnen zijn in tegenstelling tot de Apeldoornse broedpopulatie in het Weteringse broek (zie onderstaande grafiek). In 38 kisten vlogen slechts drie jongen uit. In twee kisten zaten twee vrouwtjes als broedpaar in de kast.

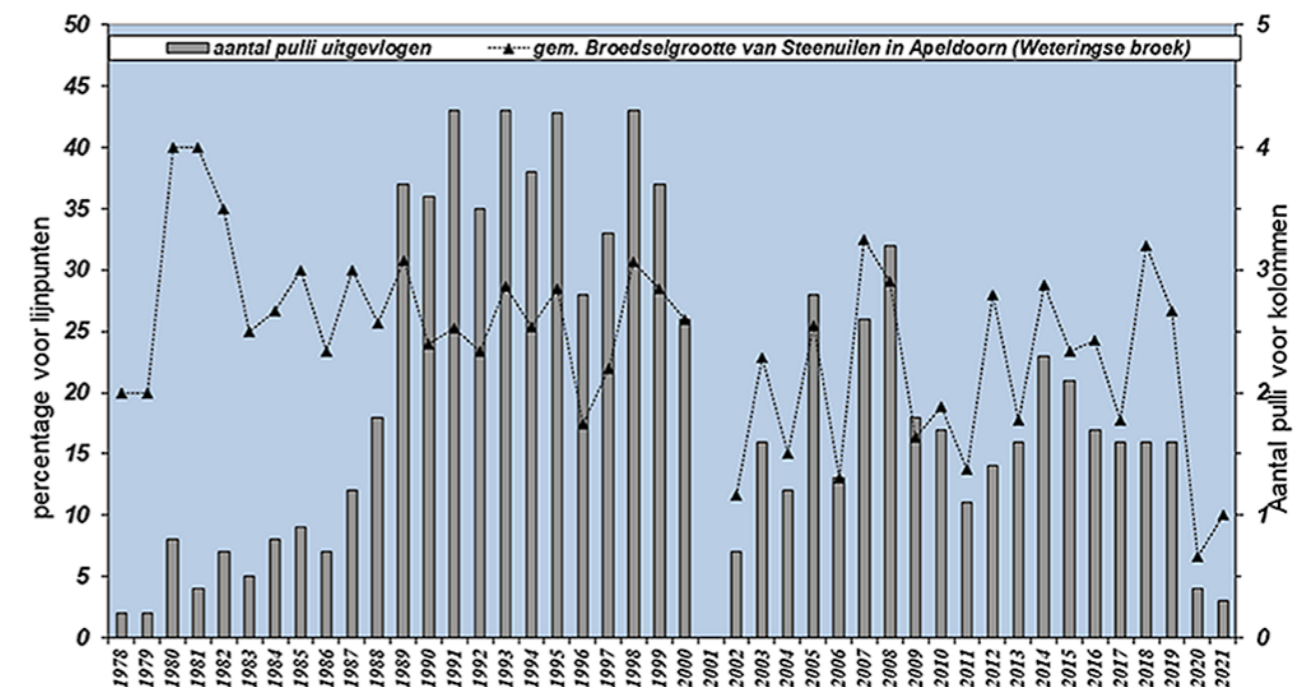
De nieuwe Apeldoornse woonwijk Zuidbroek ten westen van het Weteringse broek is in de plaats gekomen van een kleinschalig agrarisch landschap waardoor een westwaartse aanvoer van potentiële broedvogels naar het Weteringse Broek ontbreekt. Met name de behoefte aan mannetjes is groot gezien de twee vrouwelijke broedparen. Mannetjes vertonen een geringere dispersie, waardoor het verlies aan succesvolle broedparen de laatste jaren misschien te verklaren is.

Bijzondere gebeurtenissen;

In een kast nabij Bussloo werd met een wildcamera vastgelegd dat ondanks een martersluisje in de kast het broedende vrouwtje werd doodgebeten. De drie pulli bleven ongedeerd en zonder het gedode vrouwtje als prooi mee te nemen verdween de steenmarter weer uit de kast. De pulli waren nog niet zelfstandig genoeg om zelf prooi te verorberen.

Doordat dit incident werd vastgelegd door de camera kon snel actie ondernomen worden om de overgebleven jonge pulli naar het vogelasiel in Barchem te brengen.

Steenuil met ringnummer 3.668.639 werd als nestjong geringd op 5-6-2010 in Twello (kast 115) en na 10 jaar en 11 maanden als broedvogel vrouw gecontroleerd te Megchelen (afstand 48 km). Dit is de op een na oudste steenuil in het RAS-project en de vijfde steenuil die in ons RAS bestand (sinds 1983), die ouder is geworden dan 10 jaar.

Bijlage 1: Jaarvangsten 2021 VRS Apeldoorn

	Meintjes Nieuw	Meintjes TV	RAS 150 nieuw	RAS 150 TV	NK 009 pulli	RAS 208 pulli	RAS 208 > 1kji	RAS 208 TV	Overig nieuw	Overig TV
--	----------------	-------------	---------------	------------	--------------	---------------	----------------	------------	--------------	-----------

Boerenzwaluw									15	
Bonte vliegenvanger	4									
Boomklever	1	1								
Boomkruiper	12	7						4	3	
Boompieper										
Bosrietzanger	13	3								
Braamsluiper	2									
Ekster								1		
Fitis	3	1								
Gaai	2							1		
Glanskop	1	2								
Goudhaan	7	1								
Goudvink		2								
Grasmus	8									
Graspieper								2		
Grauwe vliegenvanger	2									
Groene specht								1		
Groenling								8		
Grote Bonte Specht	4							4	1	
Heggenus	10	4						7		
Holenduif								1		
Huisemus	4		316	112				97	19	
IJsvogel	3	1								
Kauw					5			2		
Kerkuil								6		
Kleine Karekiet	42	2								
Koolmees	219	43			179			412	88	
Koperwiek	5									
Matkop	2	2								
Merel	45	8			3					
Pimpelmees	392	25			63			216	31	
Putter	1									
Rietgors	5									
Ringmus					32			12	12	
Roodborst	110	33						14	4	
Sijs	63							4		
Spotvogel	3									
Spreeuw	2				477			6	8	
Staatmees	14	7						3	2	
Steenuil					116	21	33			

Totaal 2021 nieuw	Totaal 2021 TV	Zoönose
-------------------	----------------	---------

15	0	
4	0	
1	1	1
16	10	
0	0	
13	3	
2	0	
1	0	
3	1	
3	0	2
1	2	
7	1	
0	2	
8	0	3
2	0	
2	0	
1	0	
8	0	
8	1	
17	4	2
1	0	1
417	131	55
3	1	
7	0	2
6	0	
42	2	2
810	131	6
5	0	
2	2	
48	8	14
671	56	
1	0	
5	0	
44	12	5
124	37	
67	0	
3	0	1
485	8	4
17	9	
137	33	

	Meintjes Nieuw	Meintjes TV	RAS 150 nieuw	RAS 150 TV	NK 009 pulli	RAS 208 pulli	RAS 208 > 1kji	RAS 208 TV	Overig nieuw	Overig TV
--	----------------	-------------	---------------	------------	--------------	---------------	----------------	------------	--------------	-----------

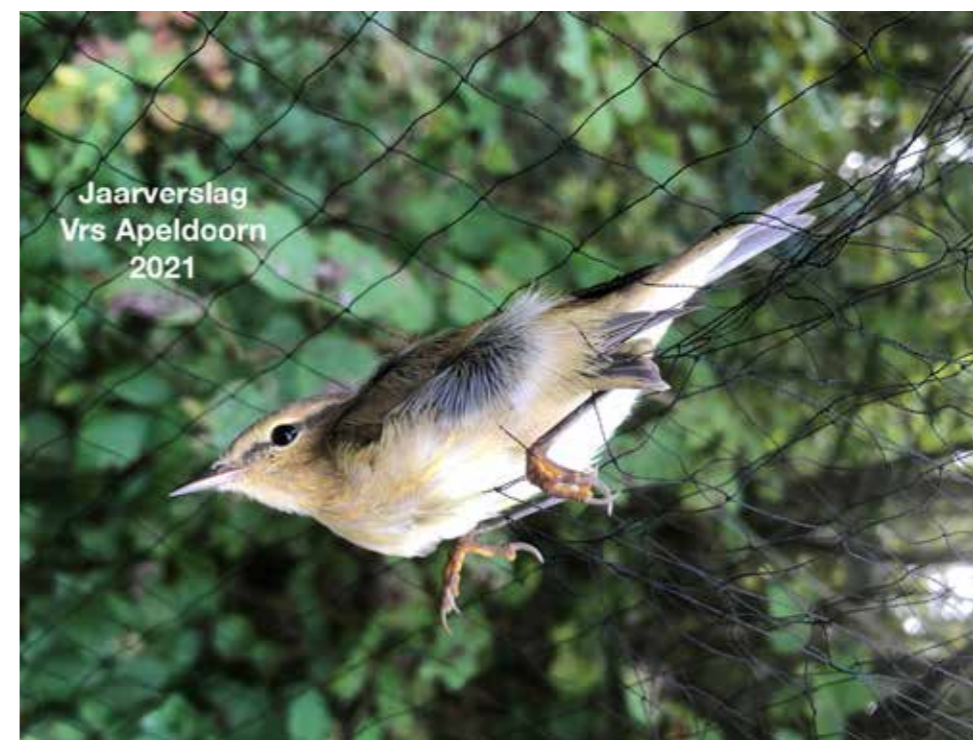
Tjiftjaf	126	28							13	
Torenvalk									13	
Tuinfluit	37	14								
Turkse Tortel								2	1	
Vink	10	2						8		
Vuurgoudhaan	7							1		
Winterkoning	29	20						6		
Zanglijster	13	3								
Zwarte roodstaart								1		
Zwarte Mees	4									
Zwartkop	472	36						3		

Totaal	1677	245	316	112	759	116	21	33	863	169
--------	------	-----	-----	-----	-----	-----	----	----	-----	-----

Totaal 2021 nieuw	Totaal 2021 TV	Zoönose
-------------------	----------------	---------

139	28	1
13	0	
37	14	1
2	1	3
18	2	
8	0	
35	20	
13	3	4
1	0	
4	0	
475	36	10

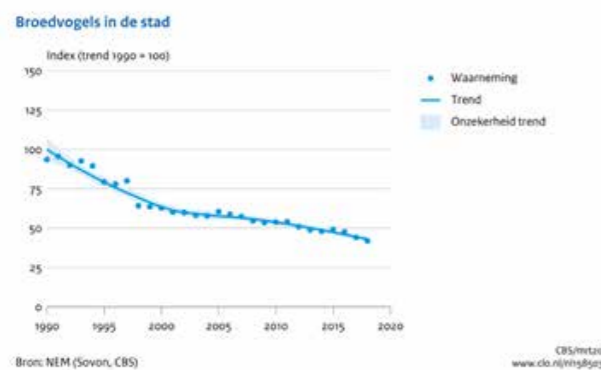
Totaal	3752	559	117
--------	------	-----	-----

Ring-MUS Brummen

Inleiding ring-MUS Brummen

Voor veel vogelsoorten vormt het stedelijk gebied een belangrijk habitat waar grote aantallen broedvogels en overwinterende vogels voorkomen. Nederland verstedelijkt in hoog tempo. De natuur staat ook onder druk in het stedelijk gebied; volgens de jaarlijkse Stadsvogelbalans van de Vogelbescherming neemt het aantal individuen van veel vogelsoorten in dorp en stad hard af. En het Compendium voor de Leefomgeving meldt dat de aantallen broedvogels sinds 1990 meer dan gehalveerd is. Het vraagt om onderzoek naar oorzaken en oplossingen.

SOVON en het Vogeltrekstation (Centrum voor vogeltrek en demografie) verrichten onderzoek naar het opsporen van oorzaken van voor- en achteruitgang en het inschatten van risico's voor vogels. Het Meetnet Urbane Soorten (MUS) van SOVON volgt broedvogels van de stedelijke omgeving. Ring-MUS van het Vogeltrekstation sluit daarop aan. De belangrijkste doelstelling daarbij is het verzamelen van demografische gegevens, gegevens over reproductie, overleving en conditie van alle soorten vogels die we in het stedelijk milieu tegenkomen. Hierbij worden vogels gevangen en geringd voor de wetenschap door mensen in het bezit van een geldige ringmachtiging van het Vogeltrekstation! Om een bijdrage te leveren aan het Ring-MUS onderzoek en uit nieuwsgierigheid naar wat er aan vogels rondom mijn huis allemaal broedt en vliegt in de oude kern van Brummen aan de D.A. van Vuurenstraat heeft ondergetekende in december 2020 het project ring-MUS Brummen gestart.

Biotoop oude kern Brummen

De ringlocatie is opgezet aan de D. A. van Vuurenstraat in Brummen op voormalige grond van landgoed "De Zegerij". Het landgoed is rond 1890 ter ziele gegaan. Het is verkocht en veel gebouwen behorend bij dit landgoed zijn vervolgens afgebroken. Daarna zijn er veel huizen gebouwd. Er staan in deze buurt daarom veel oude (land)huizen, uit deze tijd met behoorlijk grote en groene tuinen en met relatief nog veel hoge bomen hoewel de laatste jaren enkele monumentale beuken en kastanjes gesneuveld zijn. Oprichter van Ring-MUS Brummen woont op huisnummer 3 aan de D. A. van Vuurenstraat met overigens een vrij kleine tuin. Dit huis dateert van 1910. Het tegenovergelegen kerkje van de Vrijzinnigen IJsselstreek is in 1935 in gebruik genomen. Vroeger lag er de siertuin van Landgoed "De Zegerij".

Voor huismussen, kool- en pimpelmezen, merels en andere typische dorpsvogels is deze buurt nog een eldorado. Er is genoeg te eten en er is voldoende broedgelegenheid. De ransuilen die al jaren in de tuin op huisnummer 3 bivakkeren jagen in de uiterwaarden, weilanden op minder dan een kilometer afstand. Ook bossen zijn dichtbij te vinden. Vooral in het najaar is zichtbaar trek van vogels waar te nemen boven Brummen. En soms komt daar wat van naar beneden om bij te tanken. En met een beetje geluk vang je dan een keep bijvoorbeeld.

Keep

Netopstelling en kleurringen Project Ring-MUS Brummen

De eerste maand was het vooral experimenteren en zoeken naar de gewenste netopstelling. Met toestemming van het bestuur van de Vrijzinnigen IJsselstreek en van de plaatselijke visclub, HSV de Karper is de uiteindelijke opstelling 3 mistnetten, bij elkaar 18 meter geworden (zie foto hieronder).

locatie en netopstelling

Enkel bij het 3-meter net in de tuin van huisnummer 3 wordt jaarrond gevoerd met voornamelijk zwarte zonnepitten. Daar zijn veruit de meeste vogels gevangen. De twee netten, één in de tuin van het kerkje en één achter het gebouw van de visclub aan de overzijde van de straat, staan verhoogd. Het 9-meter net staat ruim een meter van de grond en het 6-meternet staat zelfs anderhalve meter van de grond. Reden is dat er steenmarters en veel katten in de buurt zijn. Er wordt geen geluid gebruikt bij dit project. En de huismussen krijgen naast een metalen ring kleurringen. Groen is de hoofdkleur. Ze laten zich moeilijk terugvangen en door een kleurring te gebruiken kan je zelf en eventueel oplettende en meehelpende buurtbewoners toch individuen terugmelden.

Resultaten 2021

De vangsten van ring-MUS Brummen, project RM103 zijn te volgen op www.trektellen.nl. Het gaat om nieuw geringde en teruggevangen vogels. Dat zijn vogels die al een ring hebben. Meestal betreft het eigen vogels, vogels die op deze locatie zijn geringd. Soms zit er een vogel tussen met een onbekende ring. Op 6 januari

2021 is een pimpelmees terug gevangen met het ringnummer BL67885 die op 31 oktober 2020 als 1e kalenderjaar, op ONG in de buurt van Almen was geringd. De enige onbekende dit jaar.

Tabel 1 geeft de totalen aan vangsten van het project ring-MUS Brummen in 2021 aan. Er zijn 47 vangdagen geweest verspreid over het jaar. In de maanden januari t/m maart zitten daar wel wat testmomenten bij en in juni is drie weken niet gevangen. Insteek is om drie à vier keer te vangen in de maand. Duur van een vangdag is minimaal 6 uur. Het is het eerste jaar van dit project. En daarom vooral meer een indicatie voor wat en hoeveel er gevangen wordt op deze locatie met deze netopstelling. De komende jaren wordt het steeds interessanter omdat je de (broed)buurtpopulatie meer en meer in beeld krijgt en kan volgen en scheiden van de trekkers die de buurt bezoeken.

Nieuw geringd, terugvangsten en terugmeldingen 2021

Opvallend in 2021 is dat > 40% van de vangsten pimpelmezen zijn. De helft daarvan is in augustus en september gevangen. Dat waren vooral eerste kalenderjaar vogels. Voor koolmezen geldt hetzelfde verhaal. Iets meer dan 20% van de totale vangst waren koolmezen. Huismussen maakten ruim 10% uit van de vangsten. Ze worden jaarrond gevangen. Enkele individuen zijn teruggemeld door kleurringen af te lezen mede dankzij een fanatieke buurtbewoner die trouw elk kwartaal een waarnemingsformulier inlevert.

Ook het aantal groenlingen is noemenswaardig. Zeker voor een kleine vangplek als deze. Het hele jaar door zijn ze aanwezig en laten ze zich vangen met dank aan de zwarte zonnepitten. Ze zijn er gek op. Deze soort laat zich echter wel moeilijk terugvangen. Slechts één exemplaar is teruggevangen. Daarnaast zijn er nog twee terugmeldingen geweest van groenlingen die gepakt waren door een kat. Eén daarvan met ringnummer Y098583 was als >2kj op 30 april geringd en teruggemeld als soort onbekend gepakt door een kat 140 meter van de ringlocatie. Onder geen van de gevangen groenlingen is het Geel (veroorzaakt door trichomonas-parasiet) vastgesteld. Het is niet altijd zichtbaar (symptomen als gelige aanslag in snavelholte, smerige snavel, suf e.d.)

Eén van de gevangen vinken begin 2021 is teruggemeld in de zomer als raamslachtoffer in de Leesten, een wijk in Zutphen. Vinken zijn jaar-rond aanwezig en te vangen. In de wintermaanden zijn er duidelijk meer.

Verder valt te melden dat een aantal soorten die standaard aanwezig zijn zoals kauwen en eksters bijvoorbeeld zich (bijna) niet laten vangen. En dat aan het zoönose-project van het Erasmus Medisch Centrum en het Vogeltrekstation (nog) niet wordt deelgenomen. Er worden geen vogels op deze locatie bemonsterd, onderzocht op virussen zoals het Usutu-virus.

Bijzondere vangst

Naast eerdergenoemde terugvangst van een ONG-pimpelmees is de gekraagde roodstaart gevangen op 30 april de meest verrassende en in het oog springende soort voor deze locatie in 2021.

Gekraagde roodstaart

2022/ Tot slot.

Op locatie Brummen is bij het schrijven van dit stukje alweer een aantal keer gevangen in 2022. Alvast een voorproefje is de terugmelding van pimpelmees met ringnummer BK40648, geringd op 11 december 2021 in Brummen en teruggevangen op 8 februari in Overdinkel, ruim 60 km van Brummen. Het wordt opnieuw een bijzonder jaar? Hoe dan ook het project Ring-MUS Brummen kent de status "wordt vervolgd"!

Met dank aan mijn opleiders en collega-ringers VRS Stedendriehoek,

Huisumus met duidelijk zichtbare groene kleuring

Tabel 1. Gevangen vogels in 2021

Soort	jan	feb	mar	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec	Totaal	Nieuw geringd	Teruggevangen	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)
1. Turkse Tortel	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1 (27 aug)	2	1
2. Gaai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1 (9 okt)	2	1
3. Pimpelmees	31	5	10	2	4	0	13	83	61	21	23	31	284	187	97	34 (24 aug)	74	35
4. Koolmees	13	7	7	3	5	0	19	15	15	15	32	22	153	108	45	16 (6 nov)	87	41
5. Zwartkop	0	0	1	0	2	0	3	8	2	1	0	0	17	16	1	4 (24 aug)	21	10
6. Goudhaan	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1 (6 jan)	2	1
7. Winterkoning	1	0	1	0	0	1	0	0	0	2	2	0	7	5	2	1 (6 jan)	15	7
8. Boomkruiper	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1 (3 aug)	2	1
9. Boomkruiper	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	3	1	1 (26 jan)	9	4
10. Merel	4	2	9	3	1	0	1	6	3	1	8	2	40	35	5	5 (17 nov)	49	23
11. Roodborst	3	1	3	6	2	0	3	2	1	6	0	2	29	21	8	3 (15 apr)	45	21
12. Gekraagde Roodstaart	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1 (30 apr)	2	1
13. Huisumus	17	0	6	1	11	2	3	2	10	8	9	15	84	70	14	7 (11 dec)	70	33
14. Heggenmus	2	2	0	3	1	1	1	1	0	1	0	2	14	11	3	2 (24 jan)	23	11
15. Vink	4	1	5	2	0	0	2	3	1	0	1	6	25	24	1	3 (8 mar)	36	17
16. Keep	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	0	1 (8 mar)	4	2
17. Groenling	3	0	1	19	3	0	4	4	1	3	6	3	47	46	1	8 (15 apr)	45	21
Totaal	80	19	45	40	29	4	49	126	94	60	82	83	711	533	178		100	47
Teluren	32:30	15:00	28:00	19:00	20:30	8:00	30:00	24:00	24:30	24:00	18:30	25:00	269:00					

Waarnemingsformulier voor buurtbewoners Huiswassen met kleurringen

Ingevuld door:

Naam:.....

Adres + Woonplaats:.....

Noteer voor elke vogel:

- de datum wanneer de vogel is gezien

- het geslacht (mannetje of vrouwtje)

- de kleurring combinatie (ga hierbij uit van links of rechts gezien vanuit de vogel!!)

HUISMUS		Kleurring combinatie	
Datum	Geslacht	Boven	Onder
		Links	Rechts

Voorbeeld van waarnemersformulier

VRS Oeken - Ring MUS

Inleiding.

Vanaf 03-04-2021 ben ik gestart met mijn ring-MUS project en overig ringwerk in de tuin en in de omgeving van Oeken.

De netopstelling voor het Ring-MUS project heeft een totale lengte van 21 meter. Links in de tuin een 12 meter net en rechts een 9 meter net. Tijdens het ring-MUS project wordt hier geen geluid gebruikt, wel is er voer aanwezig zoals ook alle jaren ervoor. In de zomer eiwitrijk (meelwormen en vogelpindaas) en in de winter strooivoer en zwarte zonnebloempitten.

Los van het ring-MUS project zijn er in de tuin en in de omgeving van Oeken ook vogels door mij geringd. Dit met vangmiddelen zoals een grote en kleine klapval, inloopkooi, mistnet en whoosnet. Ik heb ook nestkastcontroles uitgevoerd en de pullen geringd.

Daarnaast heb ik een losstaand project voor zoonosebemonstering van mijn kippen. De kippen heb ik 33 keer bemonsterd. Naast de kippen heb ik ook vele andere soorten bemonsterd.

In dit verslag benoem ik ook een aantal nestkasten, deze wil ik de komende jaren blijven volgen om het broedsucces hiervan te monitoren. Erg opvallend dit jaar is de aanwezigheid van zeker 5 paar grauwe vliegenvangers in de omgeving.

Netopstelling RingMUS Oeken;
Net 1 (12 meter) Net 2 (9 meter)

Resultaten 2021

In totaal zijn er 1597 vogels geringd van 36 verschillende soorten, waarvan 1203 verse vogels en 394 terugmeldingen.

Zie tabel 1 hiernaast

Putter

Tabel 1: Resultaten 2021

	Soort	Ring-MUS (RM 104)		Overig		Totaal	
		Nieuw	Terugmelding	Nieuw	Terugmelding	Nieuw	Terugmelding
1	Wilde eend			1		1	0
2	Houtduif	2		3		5	0
3	Turkse Tortel			1		1	0
4	Steenuil			1	1	1	1
5	Grote bonte Specht			3		3	0
6	Gaai			1		1	0
7	Ekster			7	2	7	2
8	Roek			2		2	0
9	Glanskop	1				1	0
10	Pimpelmees	81	30	89	23	170	53
11	Koolmees	84	35	148	38	232	73
12	Veldleeuwerik			4		4	0
13	Boerenwaluw	1		23	4	24	4
14	Staartmees			2		2	0
15	Tjiftjaf	2		3		5	0
16	Spotvogel			1		1	0
17	Zwartkop	1		4		5	0
18	Braamsluiper	1				1	0
19	Vuurgoudhaan			1		1	0
20	Winterkoning	1		2		3	0
21	Spreeuw	1		7		8	0
22	Merel	2	12	45	21	47	33
23	Zanglijster			1		1	0
24	Grauwe vliegenvanger			20		20	0
25	Roodborst	7	4	15		22	4
26	Gekraagde roodstaart	1				1	0
27	Roodborsttapuit			1		1	0
28	Huismus	325	135	197	55	522	190
29	Heggenmus	5	6	16	18	21	24
30	Witte kwikstaart		1	1		1	1
31	Boompieper			1		1	0
32	Vink	3	1	32	4	35	5
33	Groenling	2		31	4	33	4
34	Kneu			3		3	0
35	Putter			9		9	
36	Sijs	1		7		8	0
	Totale	521	224	682	170	1203	394

Vangsten en terugmeldingen

Het eerste deel van tabel 1 betreft het ring-MUS project (RM104), 21 meter mistnet, er is 20 keer gevangen met een vangtijd van minimaal 6 uur. In totaal is er ruim 120 uur gevangen. In totaal werden er tijdens het ring-MUS project 745 vogels gevangen, waarvan 521 nieuw en 224 terugmeldingen. Het grootste aandeel hiervan waren huismussen die ook van kleurringen zijn voorzien. De hoop is dat hier mooie aflezingen van terug komen. Er zijn een aantal burens in elk geval al erg actief!

De overige kolommen betreffen vangsten in de omgeving van Oeken. Er werd geringd op verschillende dagen, tijden en plekken. Er zijn verschillende vangmiddelen gebruikt, een inloopkooi, grote en kleine klapval, mistnetten en een whoosnet. Dit heeft 682 nieuwe vogels en 170 terugvangsten opgeleverd.

Een opvallend resultaat is het grote aantal eksters in de tuin (gevangen 7 nieuw en 2 terugvangsten). Deze zijn ook allemaal voor zoönose bemonsterd dat geldt ook voor de gaai, houtduiven en roeken. De mooiste vangst zelf vond ik de roodborsttapuit.

Roodborsttapuit

Een ander opvallend feit is een merel die op een meter van het huis heeft gebroed met succes. Ze heeft in totaal 20 eieren gelegd. 1 Nest is bij uitkomst in elkaar gestort, maar de andere 3 pogingen waren succesvol tot en met uitvliegen. In de laatste maanden heb ik nog geen jongen hiervan teruggevangen, maar ik hoop dat het nog komt in het voorjaar.

Dat geldt ook voor de 20 nestjongen van de grauwe vliegenvangers uit het dorp. De aanwezigheid van zeker vijf paar grauwe vliegenvangers waren erg opvallend. Hiervan heb ik drie nesten gevonden in nestkasten, waarvan twee stellen twee succesvolle broedsels hebben gehad. Het andere broedsel zat op het plein van de kinderopvang en waar zij onverstoorbaar bleven. Het was er altijd druk en toch zijn er twee jongen van de vier goed uitgevlogen.

In tabel 2 staan de aantallen gevangen vogels, dus nieuw geringd en teruggevangen samen. Dit moet in de aankomende jaren meer invulling gaan krijgen. Ik ben voorzichtig met prognoses voor de toekomst, omdat er niet ieder jaar evenveel uren geringd wordt, er verschillende vangmiddelen gebruikt worden en het aantal meters net kan iets verschillen.

Slotwoord

Het was een supermooi eerste jaar en dat smaakt naar meer.

Er zijn veel leuke en bijzondere soorten gevangen. Ik heb op verschillende momenten hulp gehad met ringen, waarvoor dank aan Elke, Dennis, Thijs en Rick.

Dank aan vier locaties aan de Voorsterweg waar ik de nestkasten heb gecontroleerd en jongen heb geringd en aan Gerard Boere voor het beschikbaar stellen van de stokken en netten voor het ring-MUS project.

Spreeuw

Tabel 2: Ring-MUS Oeken en omgeving totaal gevangen 2021 t/m 2028

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	Soort	Totaal							
1.	Pimpelmees	223							
2.	Huismus	712							
3.	Koolmees	305							
4.	Boerenwaluw	28							
5.	Merel	80							
6.	Vink	40							
7.	Roodborst	26							
8.	Heggenmus	45							
9.	Zwartkop	5							
10.	Winterkoning	3							
11.	Tjiftjaf	5							
12.	Boompieper	1							
13.	Grauwe vliegenvanger	20							
14.	Grote bonte specht	3							
15.	Groenling	37							
16.	Kneu	3							
17.	Zanglijster	1							
18.	Gekr. roodstaart	1							
19.	Roodborsttapuit	1							
20.	Steenuil	2							
21.	Spreeuw	8							
22.	Witte kwikstaart	2							
23.	Ekster	9							
24.	Putter	9							
25.	Sijs	8							
26.	Vuurgoudhaan	1							
27.	Gaai	1							
28.	Spotvogel	1							
29.	Staartmees	2							
30.	Veldleeuwerik	4							
31.	Glanskop	1							
32.	Turkse tortel	1							
33.	Braamsluiper	1							
34.	Wilde Eend	1							
35.	Houtduif	5							
36.	Roek	2							
	Totaal	1597							

Veldleeuwerik

Gekraagde roodstaart

VRS Hengforden

Inleiding

Het was best een goed jaar en mede dankzij een influx van kool- en pimpelmees werd een mooi afgerond aantal van 900 geringde vogels bereikt.

De situatie op beide vangplekken is ongewijzigd gebleven. Alleen was door een uitermate goed groeiseizoen de vegetatie op de loop- en netbanen bij de steenfabriek tot bijna manshoogte uitgegroeid. Dankzij de hulp van Staatsbosbeheer werd er met een speciaal voor ruig terrein geschikt trekkertje met klepels de vangbanen en de looppaden weer begaanbaar gemaakt.

CES (C 99)

Dit jaar was de start van een hopelijk langjarig Ces-project op het terrein van de oude steenfabriek Hengforden in de uiterwaarden van de IJssel bij Olst. Verspreid over het terrein werden rondom de oude oven 7 netsecties gemaakt met in totaal 110 meter net. Helaas konden er maar tien van de twaalf vangperiodes gevangen worden, wat resulteerde in 160 geringde vogels en 104 terugvangsten. Net genoeg vogels voor een analyse van het Vogeltrekstation en het CBS. Doordat het pas het eerste CES-seizoen is, zijn er geen uitspraken te doen over trends en dergelijke.

Tabel 1: vangsten gedurende de CES periode

	22 apr.		30 apr.		12-mei		28-mei		7 jun.		2 jul.		7 jul.		17 jul.		24 jul.		11 aug.		
	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	geringd	recap	totaal
bosrietzanger							1										1				
braamsluiper					2				2			2					1				
fitis		1	4	1	3	1			2	1											
gaai					1																
goudvink		1										1			1		1				
grasmus					2		4	1	2		5	2	2		3		1				2
grote bonte specht											1		3								
heggenmus			1		1		1	2				1		1	2	2	1				
ijsvogel					1						1										
kleine karekiet																	1				
kneu											1										
koolmees											2		2		1	1					
matkop															1	2		1			1
merel			1	1	1	1	2				1									1	
nachttegaal				1		1			1	1		2			1	3	1				1
pimpelmees	1												4								
roodborst	2		3	4		1		2		1	2	1		1					1		
spotvogel							1				1		1				1	1			
tjiftjaf	3	3		8		8	2	3		1	1	1					1				
tuinfluiter					1		1		1	1	3	2	1			1				1	2
winterkoning		1		1		1		3		1	1	1			1	1	1				1
zwartkop	11		15	1	16	1	1	2	1	2	5	3	3		1	1	5	1	3		4
geringd	17		24		28		13		5		25		20		7		16		5		160
recapture		6		17		14		13		11		12		1		12		7		11	104

Jaartotaal

Opvallende score was die van de roodborst. Kennelijk was de nacht van 12 op 13 oktober een heel geschikt moment voor die nachttrekkende soort. Die dag werden er maar liefst 46 roodborsten geringd. Ook kon er dit jaar er zowaar een nieuwe soort aan mijn ringlijst toegevoegd. Een appelvink had ik in al die 52 jaar nog niet in mijn netten aangetroffen!

Dankzij een broedgeval in de onmiddellijke omgeving van de steenfabriek vingen we toch nog 4 ijsvogels.

Ook opvallend was het aantal van 17 grote bonte spechten in Wesepe. Nieuwe soort voor de steenfabriek was de kneu die hier jaarlijks met enkele paartjes broedt, maar moeilijk blijkt te verschalken.

Buiten het broedseizoen werd gebruikt gemaakt van geluid van wisselende soorten. In Wesepe werd vrijwel standaard 40 meter net gebruikt en buiten de CES- periode bij de steenfabriek maximaal 134 meter.

Terugmeldingen

Dit jaar maar liefst drie vangsten van in het buitenland geringde vogels. Een ring van een als jong geringde torenvalk werd in een braakbal in Smilde gevonden en de andere terugmeldingen betroffen terugvangsten van anderen.

Tabel 2: overzicht van terugmeldingen

Soort	Leeftijd	Ringplaats	Ringdatum	Meldplaats	Melddatum	Afstand	Dagen	Bijzonderheden
pimpelmees	1 kj	Wesepe	24-11-2020	Overdinkel	3-12-2021	57	374	gecontroleerd
pimpelmees	1 kj	Wesepe	24-11-2021	Zwolle	15-12-2021	22	21	gecontroleerd
torenvalk	pull	Wijhe	3-6-1987	Smilde	4-8-2021	76 ?	12.481	ring in braakbal
goudvink	na 1 kj	Hengforden	17-4-2020	Terwolde	25-8-2020	3	130	gecontroleerd
zwartkop	1 kj	Hengforden	17-7-2021	Terwolde	25-8-2021	3	39	gecontroleerd
koolmees	1 kj	Wesepe	18-10-2021	Boxbergen	22-11-2021	2	35	gecontroleerd
koolmees	na 1 kj	wesepe	18-10-2021	Boxbergen	10-11-2021	2	23	gecontroleerd
roodborst	na 1 kj	Frostrup, DK	24-7-2021	Hengforden	13-10-2021	564	81	gecontroleerd
roodborst	1 kj	Helvik, NO	22-7-2020	Hengforden	9-10-2021	687	444	gecontroleerd
zwartkop	1 kj	Genk, BE	12-9-2020	Hengforden	7-6-2021	159	268	gecontroleerd

Zoönosen

Er werden 125 vogels bemonsterd in 23 soorten en daarbij werden geen virussen door het Erasmus MC gevonden.

Tabel 3: overzicht van bemonsterde soorten en aantallen

Soort	Aantal
boomklever	3
bosrietzanger	2
braamsluiper	4
buizerd	1
gaai	2
goudvink	2
grasmus	6
grote bonte specht	5
heggenmus	6
koolmees	12
koperwiek	1
matkop	2
merel	14
nachttegaal	5
pimpelmees	6
roodborst	6
sijs	2
sperwer	1
spotvogel	3
tuinfluiter	4
vink	8
zanglijster	8
zwartkop	22
Totaal	125

2020					
Soort	Steenfabriek		Wesepe		Overig
	geringd	terug	geringd	terug	geringd
Appelvink					
Beflijster	1				
Bonte vliegenvanger			1		70 (2)
Boomklever			6	2	
Boomkruiper			2	2	
Bosrietzanger	1				
Buizerd					
Braamsluiper	4				
Ekster					
Fitis	10	1			
Gaai			2		
Gekraagde roodstaart	2				
Glanskop			7	14	
Goudhaan	3		3	2	
Goudvink	5				
Grasmus	12	2			
Groenling			1		
Grote bonte specht	3		5	2	
Heggenmus	11	6			
Kneu					
Huismus					7 (4)
Ijsvogel	2	1			
Kleine karekiet	4				
Koolmees	38	5	109	69	12 (3)
Koperwiek	18				
Kuifmees			4	6	
Matkop	3	1			
Merel	19	3	4		
Nachtegaal	6	2			
Pimpelmees	18	3	141	21	
Rietzanger	1				
Roodborst	95	2	8	1	
Sperwer			1		
Staartmees	12	1	9	1	
Steenuil					4 (1)
Tjiftjaf	22	11			
Tuinfluit	17	1			
Vink	9	1	35	1	
Vuurgoudhaan			1		
Winterkoning	11	5			
Zanglijster	14	2			
Zwarte mees			15	2	
Zwartkop	112	11	3		

Totalen geringd	453		357		93
recaptures		58		123	

2021					
Soort	Steenfabriek		Wesepe		Overig
	geringd	terug	geringd	terug	geringd
Appelvink			1		
Beflijster					
Bonte vliegenvanger					
Boomklever			4	2	
Boomkruiper			4	6	
Bosrietzanger	2				
Buizerd			1		
Braamsluiper	5	2			
Ekster					2
Fitis	6	6			
Gaai			2		
Gekraagde roodstaart					
Glanskop			7	11	
Goudhaan	2		1	2	
Goudvink	3	4	1		
Grasmus	18	5			
Groenling			3		
Grote bonte specht	5		17	6	
Heggenmus	20	7	1		1
Kneu	1				
Huismus	4				
Ijsvogel	4				
Kleine karekiet	4				
Koolmees	37	3	112	101	8
Koperwiek	1				
Kuifmees			2	7	
Matkop	2	4			
Merel	23	6	1		
Nachtegaal	3	6			
Pimpelmees	24	3	179	96	1
Rietzanger					
Roodborst	108	10	8		1
Sperwer			1		
Staartmees	1				
Steenuil					
Tjiftjaf	15	22			
Tuinfluit	12	5			
Vink	4		50	6	
Vuurgoudhaan			1		
Winterkoning	8	16	2		
Zanglijster	14	2			
Zwarte mees	22			3	
Zwartkop	143	19	2		

Totalen geringd	487		400		13
recaptures		120		240	

Diversen

Er werd dankbaar gebruik gemaakt van de hulp van Daanjan Wisselink, die zich orienteerde op het ringersambacht. Het beviel hem heel goed en hij is van plan om zich in 2022 bij het Vogel-trekstation aan te melden als aspirant-ringer.

Goudvink

Zwarte mees

Ringen van oeverwaluwen bij de Warkener stuw

Inleiding

Nadat in mei 2020 een kolonie oeverwaluwen zich had gevestigd op de Mars, bij Zutphen, is daar in de daarop volgende weken actief gerind in het kader van het onderzoek naar de populatiedynamiek van deze soort. Over de vang- en ringresultaten is een verslag gemaakt (de Bie, 2021). Helaas bleek de kolonie in 2021 niet bezet te worden.

Eind mei 2021 berichtte Hans Grotenhuis (VWG Zutphen e.o.) dat er ergens langs de Berkel richting Almen zich een kolonie oeverwaluwen aan het vestigen was. Al snel bleek het te gaan om een locatie bij de stuw in de Berkel bij Warken, zie figuur 1. De kolonie werd ontdekt door Michiel van der Weide (ook VWG Zutphen e.o.).

Figuur 1: locatie van de oeverwaluwkolonie

Kolonies met oeverwaluwen worden overal in Nederland gevolgd om het reilen en zeilen van de soort in ons land in de gaten te houden. De oeverwaluw is een tamelijk algemene broedvogel in Nederland. Hij graaft zijn nestholte in steile, vaak hoge randen van rivieren, zanddepots en afgravingen. Dit zijn plekken die aan verandering onderhevig zijn: depots verdwijnen of veranderen, rivierwanden storten in bij hoog water, etc. Dus broedplaatsen in het ene jaar zijn niet vanzelfsprekend weer beschikbaar in het jaar daarop.

Oeverwaluwen jagen op vliegende insecten en omdat veel insecten sterk in aantal afnemen is het voorstelbaar dat dit effect zal hebben op de

aantallen oeverwaluwen. Bovendien overwintert de oeverwaluw in tropisch Afrika en kan bij terugkeer te maken krijgen met een 'mismatch' tussen zijn vraag naar voedsel en het aanbod ter plekke.

Ringonderzoek helpt bij het doorgronden van de populatiedynamiek van deze soort: aantalsontwikkeling, overleving, broedsucces, leeftijd, biometrie. Het vangen en ringen van de oeverwaluwen bij de stuw in de Berkel bij Warken levert daarom een bijdrage aan het vergroten van onze kennis van de oeverwaluw.

Broedplaats

De kolonie bevond zich in een hoop gedeponeerde grond in één van de opslagbakken bij de stuw. De nestgaten waren uitgegraven in de steile NO gerichte wand. De wand was 3-4 meter hoog met aan de onderste meter een voet van afgekalfde grond. De onderste twee meter van de hoop was even breed als de bak; daarboven liep de hoop taps toe. De wand was erg instabiel en erosie gevoelig.

De nestgaten zaten verspreid over de wand, sommige dicht bij elkaar, andere op ruime afstand van het naburige nest. Enkele nesten bevonden zich vlak onder de top van de hoop grond; de meeste op een hoogte van 2 tot 3 meter.

In de loop van het broedseizoen groeiden grote 'onkruiden' op de schuine wand, vooral Melde (*Atriplex spec.*) die soms de nestopeningen afdekten.

Methode

Er is gebruik gemaakt van een 9 m lang, 5-baans mistnet dat voor de wand met de nestgaten is geplaatst om in- en uitvliegende oeverwaluwen te vangen. Omdat de wand van de kolonie vrij vlak en steil was kon het mistnet relatief dicht tegen de wand aan gezet worden. Het mistnet was niet hoog genoeg om zowel de bovenste als de onderste nestgaten af te dekken. Om twee netten boven elkaar op te stellen om dat probleem op te lossen vereiste extra lange palen die niet beschikbaar waren.

Het gedrag van de oeverwaluwen in deze kolonie verschilde van dat van de vogels in de kolonie op de Mars in Zutphen in 2020. In die kolonie moest het net dichtgeschoven blijven tot de vogels rustig in- en uitvlogen en vervolgens in één keer geopend worden om de vogels te kunnen vangen die als reactie de nestgangen verlieten. In de kolonie bij de Warkense stuw kon het net steeds geopend voor de nestgaten blijven en de in- en uitvliegende vogels regelmatig worden gevangen.

Remke en Steven halen de netten leeg

Op een uitzondering na is steeds aan het einde van de dag gevangen, vanaf 17:00 uur tot rond 20:00 uur. Deels vanwege onze beschikbaarheid, deels omdat het dan rustig was rond de kolonie en wij ongestoord konden vangen en ringen.

Resultaat

Aantallen

Er zijn vier vangsessies gehouden, de eerste op 4 juni, krap twee weken na de eerste melding aan mij (tabel 1). De laatste sessie was op 4 juli. Door gebrek aan tijd zat een tweede ringsessie in de periode 5 - 15 juli er niet meer in. Rond 15 juli verlaten de meeste vogels al de kolonie zo weten we uit onze ervaring met het vangen van oeverwaluwen op de Mars in 2020 en is het vangen weinig zinvol meer.

In totaal zijn er 137 oeverwaluwen gevangen (tabel 1). Daarvan zijn er 96 van een ring voorzien, min of meer gelijk verdeeld over volwassen mannetjes (27 expl.), volwassen vrouwtjes (31 expl.) en jonge vogels (37 expl.).

Er zijn 41 oeverwaluwen teruggevangen; deze vogels hadden dus al een ring. 36 daarvan waren in een eerdere vangsessie in deze kolonie gevangen en geringd. 5 vogels waren door ons in 2020 gevangen op de Mars bij Zutphen en daar geringd. Op één vogel na waren dit op het moment van ringen in 2021, jonge vogels. Er zijn in 2020 'slechts' 23 jonge oeverwaluwen gevangen en de terugvangst van 4 daarvan (bijna 20%) bij de stuw van Warken een jaar later duidt op een redelijke mate van trouw aan de omgeving van de geboorteplaats.

Tijdens het ringen zijn tussen de 30 en 40 nestgaten geteld. Enkele waren niet bezet en enkele bevonden zich buiten het bereik van het vangnet. Wij schatten het totaal aantal bewoonde nestgaten rond de 35. De 30 vrouwtjes die we hebben gevangen en geringd vertegenwoordigen dus een heel groot deel van het aantal broedparen.

Het aantal jonge vogels dat is gevangen en geringd is behoorlijk veel groter dan in de kolonie op de Mars in 2020. Gemiddeld waren er nu 1.3 jongen per broedpaar. Niet alle jongen zijn gevangen: sommige waren al zo oud dat ze niet meer gevoerd werden in de kolonie, andere nog te klein om zelf uit het nestgat te kunnen vliegen. Het werkelijke aantal jongen per paar ligt dus wat hoger. Aangezien oeverwaluwen niet meer dan 2 jongen per paar krijgen is het broedresultaat daarom goed te noemen.

Tabel 1: Vangresultaat per vangsessie

Datum	Man	Vrouw	Onbekend	Juveniel	Terugvangst Man	Terugvangst Vrouw
4 juni	11	18	-	-	2	1
12 juni	7	5	-	-	1	2
22 juni	8	5	1	1	13	13
4 juli	1	3	-	36	4	5
	27	31	1	37	20	21

Biometrie

Alle gevangen en geringde vogels zijn gemeten (vleugellengte) en gewogen. Zie tabel 2.

Tabel 2: Vleugellengte en gewicht per geslacht/leeftijd (gemiddelden en uiterste waarden)

	Vleugellengte	Gewicht	N
Man (n=12)	105,8 (103-110)	12,9 (10,9-14,6)	47
Vrouw (n= 36)	106,9,0 (102-113)	13,4 (11,0-16,4)	52
Juveniel(n= 37)	98,4 (90-107)	12,2 (10,1-13,65)	37

Deze maten en gewichten wijken niet significant af van de waarden zoals vastgesteld in de kolonie op de Mars in 2020 en die welke staan vermeld in de Vogeltrekatlas (www.vogeltrekatlas.nl).

Alle gevangen vrouwtjes zijn onderzocht op het hebben van een broedvlek. Immers, de status van de broedvlek geeft informatie over de broedfase.

Voor 4 juli hadden alle vrouwtjes een broedvlek 5 (rood en geaderd; zit op eieren). Op 4 juli hadden de meeste vrouwtjes een broedvlek 6. Broedvlek 7 (groeit dicht; jongen uitgevlogen) is toen niet vastgesteld.

Versillende oeverzwaluwen droegen teken met zich mee, waarvan notitie is gemaakt. Er zijn geen teken verzameld.

Oevrzwaluw met teken

Remke aan het ringen, Steven noteert de gegevens

Dank

Ik ben het Waterschap Rijn en IJssel, met name Karel Hesselink, veel dank verschuldigd voor het geven van toestemming voor het ringen van de oeverzwaluwen in deze kolonie. Tevens wil ik Rogier Messing (Grondbedrijf) bedanken voor het ons op de hoogte houden van de stand van zaken betreffende het al dan niet broeden van oeverzwaluwen op de Mars. Hans Grotenhuis en Michiel van der Weide bedank ik voor het melden van het bestaan van deze kolonie. Remke van Rijswijk, Mark van Boekel en Jeroen Kuipers hebben met mij de oeverzwaluwen gevangen en geringd. Heel veel dank daarvoor.

Zanddepot met oeverzwaluwenkolonie